

NOORTE ELU

Kas on õige keisril kohturaha maksta või mitte?

„Kristuse ja koguduse eest”

E. Usklikkude Noorte (uskudevaheline) C. E. Liit.

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Villardi tn. 7—1

Kirjatoimetaja: E. Rosenstrauch — Tallinna, postkast 284

„Noorte Elu“ — toimet. aadr: Tallinna, Villardi tn. 7—1

„ „ — talituse „ „ Villardi tn. 7—1

„ „ — kirjad „ „ Postkast nr. 284.

„NOORTE ELU“

maksab aastas:

lihtpaberil postiga	1,30 krooni,	postita	1,20 krooni.
heal „ „	2,00 „	„	1,90 „
Välismaale lihtpaberil	1,80 „	heal paberil	2,50 „

Põnevusega

ootavad mitmed, milline on tänavuse

„Jõuluõhtu”

sisu. Kõrvaldame mõningad varjavad loorid, et sõpradel oleks võimalik umbes aimata selle kokkuseadet. Kui möödunud aastal püüti head pakkuda, siis on meie eesmärk see aasta ületada seda ja pakkuda veel paremat. Kaastööliste keskelgi on mitmed uued nimed.

Sisukorras oleks:

Kas palub ta korterit

meilt? Eeli Jokinen.

Targa laul (Luuletis) Vilho Rantanen.

Isa ja poeg (Jutt) „

Elamusi Venemaalt Prof. Märtsinkovski.

Jõulud kaitsekraavides Karl Kaups.

Kuidas mustlasest sai Peeter Sink.

evangelist Vold. Rakles.

Nende tee oli valude tee Aug. Eero.

Savanarola H. Kokamägi.

Kui kuningas saabus

Peale selle on loota veel kaastööd E. Männililt, õp. E. Tannebaumilt, E Sirotkinilt, Eva Vühnerilt j. t.

Sisus palju pilte. Kaas harukordselt värvirikas.

Kes ei tahaks levitada seda? Kes ei tahaks viia valgust ja soojust evangeeliumi sõnumi läbi pimedaisse Eesti kodudesse? Kes ei tahaks näha noorte ja laste säravaid silmi neile kinkides jõulualbumi?

Ootame hulgal agaraid levitajad, keda Issand ei unusta kui oleme seda Temale teinud.

Iga C. E.-lane müüb vähemalt 10 eks. Jõuluõhtut!

Parim kingitus uueks aastaks

sõbrale on, et tellid talle

„Noorte Elu”.

See võib olla talle õnnistuseks ja juhatada Jeesuse juurde.

Kes varakult algab — võib palju korda saata.

See maksab ka Noorte Elu tellimiste kogumises. N. E. ilmub, kui Jumal aitab, ka tuleval aastal sama sisu- ja pildirikkana, kui senini ja 10 eks. aastas. Maksab endiselt 130 senti aastas postiga harilikul paberil, paremal 2 krooni. 1/2 a. 70 s. ja 1 kr. Soovitav oleks, et rohkem telliksid paremal paberil, mis on palju nägusam ka pärast raamatuks kokku köites.

Tuleval aastal pühitseb liit oma 10 a. juubelit. Selle juubeliaasta puhul peaks iga C. E.-lane vähemalt 10 aasta tellijat võitma tänumeeles Issanda kandva armu eest ja nende õnnistuste eest, mida on saanud maitseada Noorte Elu ja noorte töö kaudu.

Olgem siis agarad!

C. E. Liidu 10 a. juubeli puhul peetakse võimalik konverents Tallinnas, mitte Tartus nagu varemalt kavatseti.

Pikemat aega juba on usklikkude keskel liikunud keegi Petroffi nimeline mees Mustveest, end. kooliõpetaja, kes mitmesuguste valedega on välja petnud raha usklikkudelt. Palume olla ettevaatlikud, kuna viimasel ajal siin ja seal mitmed kahtlased isikud usklikkude kaastundlikkust on pruukinud kurjasti.

Kirjanduse ja Noorte Elu arveid palume peagi öiendada. Kellel on veel maksmata möödunud aasta Jõuluõhtu eest — on seda teha nüüd viimane aeg.

Käesolev N. E. number on taas äratusisuline ja kohane selle tõttu levitamiseks uskmatuile. Samuti võib tarvitada koosolekuil laululehtedena.

Nõukoogude Venes kaotati kõik pühad.

Viis püha aastas. Moskvast, 25. sept. Tass teatab, et SSSR'is on otsustatud ühenduses katkestamata töönädalaga kaotada kõik pühapäevad ja pühad. Aastas on ainult viis riiklist püha, kus ei tehta tööd: 7. ja 8. nov. oktoobri riigipöörde mälestamiseks, 1. ja 2. mai ning 22. jaanuar revolutsiooni pühana.

Kõik muude pühade, nagu jõulude, lihavõtete ja suviste pühade pidamine on äramuudetud.

Ühenduses kalendri reformiga ja loobumisega laupäevast ning pühapäevast, sigines enamlastel uus kavatus — nimetada ümber ka viis ülejäänud nädalapäeva: marxipäev, leninip., kominternip., industri aliseerimisp. ja kommunapäev. „Päevaleht”.

SINULE TÕIN NÄRBUNUD LILLI.

*Sinule tõin ma vaid
närbunud lilli,
mis elus mul üle veel jäid.
Nendega püüdsin
meeldida sulle,
kui kõigist ju põlatud sain.*

*Ma oma elupuu
kenamad õied
hukkasin lõbudeteel.
Kuna mind sidusid
saatana köied —
näinud ei viletsust veel.*

*Kuid avades silmad
ma ehmusin:
ma nägin mu elupuul
oksad kõik murtud,
õied kõik närbunud . . .
Haledalt oigasid hukatusteel.*

*Sinule tõin ma vaid
närbunud lilli,
mis elus mul üle veel jäid.
Nendega püüdsin
meeldida sulle,
kui kõigist ju põlatud sain.*

Ad. K.

Wiul nutab . . .

Wiul nutab . . .
Süda nutab. —
Nutab akna taga õõ! —
Pisardaja pilwe katab
sügistähti — hõbewõõ.

Poognal käsi
ei waid wäsi . . .

Wiul nutab
pisarata,
waluline, tajuw hiiud:
Weel ei hilja hingest jätta!
loorib sügislinik nüüd.

Leinu hõljub —
hinge huljub . . .

Süda nutab,
pisar laugel
lambi wägel färawad: —
Jsa kodu, ah, nii kaugel!
taas on lahti wärawad! . . .

Õõ nii niiske —
sajab piiske!

Sügis nutab
akna taga,
kurbus lahkumisetel.
Wiul nutab — jutleb aga:
ah, nii waluski on meil!

Waibub hinge
sügis sünge!

Langeb lehti
sügispärga —
weretawat, kollast lund . . .
Taewast laskub pisarmärga,
wiul nutab õitist und:

Ah, kui walus,
sügiswilus!

— Wiul nutab!

Süda nutab!
Nutab piiske taewasõõ
Ah, nii jumalaga jätab:
lilled, laulud, walge õõ!
. . . hinges kewad
ikka elad!

J. Hermann.

Südamlikku tänu

ütleb Noorte Elu toimetus kõigile oma kalleile kaastöölisile, kes on aidanud selle aasta kestel oma kirjutistega ajakirja sisu rikastada. Loodame ka edespidi teilt kaastööd, samuti ka neilt, kes ehk mõnel põhjusel vahepeal pole kirjutanud.

Parim tänu ka kõigile agenteile, ajakirja levitajaile, kes on püüdnud ajakirja viia rahva kätte.

Issand tasugu teie tööd ja andku näha vilja sellest! Usume, et edespidigi valmis olete seda armastuses tegema. Ja neile eestpalujaile, kes on mõelnud raskeil aegadel palves toimetajale ja ajakirjale — olgu südamlikum tänu. Paluge ikka edasi! Önnistatud vana aasta lõppu!

Toimetus.

Tänavasündmus kellegi noormehe elus.

Käies mõnede aastate eest kufagil elawa liikumisega supellinnas Lõuna-Juglismaal, sain tuttawaks kellegi wanaaegse usklikuga, kes oli linnas hästi tuntud ärimees. Ta pidas aina ühe oma kaupluse aknaist piiblite jaoks, mida müüs odawa hinnaga. Kuulsin talt ühe jutustuse, millise siin edasi annan seda mööda, kuid mäletan.

Salk noormehe, kes nimetasid iseendid „musta teemandi lauljaks“, seisatus ühel päewal mainitud kaupmehe poe ees, riietatud hullupäraseisje ülikonnise ja näod mustad nõest, walmis ette kandma oma kawa.

Laulnud mõningaid lutilisi laule koomiliste liigutuste ja naeru saatel, astus salga hulgast keegi paremas eas olew mees ja astus ärimehe poodi, kus palus peremehelt raha.

See wõttis aknaist piibli ja ütles noormehele:

„Waata, noormees, siin annan sulle shillingi ja selle raamatu, kui tahad seal wäljas oma sõprade keskel lugeda rahwahulgale, kes on kogunud teie ümber, ühe peatüki sellest.“

„No on aga shilling wäheje waewaga teenitud,“ ütles noormees sõpradele. „Mina pean teile wäitese ettelugemise.“

Usklik kaupmees awas raamatu Luuka ewangeeliumi 15. peatüki kohast ja palus noormeesest lugeda 11 salmist alates.

„No loe aga kõwa häälega, Jack, et kõik kuuleme,“ ütles üks salga hulgast, „ja teeni mehe moodi oma shilling!“

Jack wõttis raamatu ja luges: „Ühel mehel oli üks poega. Ja noorem neist ütles oma isale: „Isa, anna mulle minu osa pärandusest!“ Ja ta jagas neile waranduse.“ Lugeja hääles oli midagi, mis pani rahwahulga kuulama, sügawa waikuse walitšedes. Mees jätkas: „Ja mitte kaua pärast seda kogus noorem poeg kõik oma wara ja läks ära kaugele maale; ja seal raiskas ta ära oma wara, elades kolwatus elus.“

„See oled sina, Jack!“ hüüatas üks ta sõbrust. „Just sellist sa ju jutustasid endast ja oma isast.“

Noormees jätkas lugemist: „Kuid, kui ta oli kõik ära pillanud, tuli kange nälg sinna maale ning ta hakkas kannatama puudust.“

„See oled tõest sina, Jack,“ ütles hää. „Jätka.“ „Ja ta läks ühe kodaniku juurde seal maal ja see läkitas teda oma wäljale siju hoidma. Ja ta püüdis oma kõhtu toita nende lestadega, mis sead sõid ja ükski ei annud temale.“

„See sobib meile kõigile,“ ütles jälle üks salgast. „Meie oleme kõik kerjused.“ „Jätka.“ Saame kuulda, kuidas lõpuks läks.“ Noormees jätkas wärisewal häälet:

„Aga kui ta paremad mõtted saanud, ütles ta: Kuid palju palgalisti on mu isal, kellel küllatbaselt leiba, aga mina suren siia nälja pärast! Mina tõusen ja lähen isa juurde.“

Neid sõnu lugedes purtskas ta nutma, ega wõinud enam jätkata.

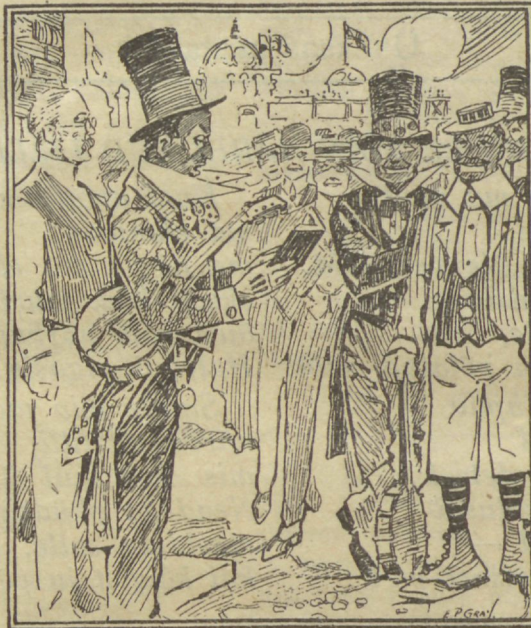
Kogu möödnud elu läks ta sitme eest läbi ja ewangeeliumi jutustise walgufes tungis tulewiku lootuse säde ta hinge.

Isa ja ema, kodu, armastus ja hellus, millega aina oli ümbritsetud seal, teenijad, kellel oli kõik nii hästi, wõisid tihti panna raha pankagi. Tema oma nüüdne seisuford, pahad sõbrad, wiisid, patud, ta waeusus ja wiltsjus, kahtlased eluwiihid, kõik see rändas kui terve mõtetearmee ta

meelekindlustuste wastu ja see wõideti.

See päew ja sündmus oli pöördpunktiks tolle kadunud poja elus. Last sai uskliku mehe sõber, kes oli wõinud olla sellise imelikku tööriistana ta päästmiseks. Temalt sai ta häid nõuandeid. Teatati noormehe wanemaile sündmusest selle tagajärjega, et armastatud ja kauaoodatud poeg wõis minna tagasi oma wanemate juurde, wana isatoju ja mis weel tähtsam: „Ta sai paremad mõtted“ ja pöördus taewase isa poole.

Ta otsis ja sai läbi elada seda, mida palun, et selle jutustise lugejagi wõiks kogeda, kui ime tõed on töötused selles ewangeeliumi jutustuses, mitte ainult siin ajas, waid ka igawesti.

„See oled sina Jack“ — ütles hää.

Pilatus.

D. H. Matson.

„Siis andis tema teda risti puua.

Joh. 19 : 16.

Nagu meie hästi teame, oli Pilatus see, kellel oli õelda lõppõna, kas Jeesust õigeks mõista või anda risti puua; ja meie teame ka hästi, kuis tema toimis. Ta oli väga piinlikus seisukorras: parema meelega oleks ta otustamise edasi lükanud või tahtnud sellest hoopis wabaneda. Ma arwan, et ta oleks walmis olnud suured summad maksma, kui keegi oleks teda sellest olukorrast wabastanud ja talle õelnud: Sul ei ole tarwis otustada Jeesuse suhtes, teised teewad seda sinu eest. Tegi ta, mis ta tegi, wiivitas, niipalju kui wiivitas, kõhles, niipalju kui kõhles, ta seisis paratamatuse ees, emma-kumma ees. Otusetegemiseft ei pääsenud mööda, Jeesus meeldis talle, ja oma aratundmise järel oleks ta teda wabaks mõistnud. Aga ülestihutatud rahwahulgad käiwad peale, kisendawad: „Wii ära, poo risti, poo risti!“ Ta tahab käia kuldset kefteed, nagu seda tahawad paljud paljud: pooldada usku, küfiteleda, targutada tõe kallal, luua natuke usulist meeleolu, ja sellega kõif. Maailmast nad ei raatfi lahtuda. Maailmaga kardawad wastollu sattuda. On kinni inimkartuse paelus. Kehkendawad liig palju ülbmeeleoluga, masside waadete ja tõekspidemetega. Rahtlemata oleks Pilatus siis Jeesuse õigeks mõistnud, kui oleks selles kindel olnud, et enamus seda pooldab. Aga nüüd — kapituleerub massidele.

Praegustame omale pilti:

Pilatus ja Jeesus wastamisi.

Pilatus istub troonil, ümbritsetud oma nõuandjais, ja tema ees on Jeesus Naatfaretist, kinniseotult, otakroon peas, purpurmantel ümber, nagu täis wermeid ja sülg. Jeesus — Jumala Püha, alandlik ja tasane, walmis kui Tall ennast ohwrida lastma. Pilatus küsib ja Jeesus kostab. Jeesusele waadates tufsub Pilatuse süda kiiremalt. On rahutu, tafakaalust wäljas. J e e s u s j a i n i m e n e w a s t a m i s i. Mõni ehk mõtleb: see oli forra nii, aastatuhandete eest. Jeesus on ammugi juba risti lõõdnud, ja see on ammugi lahendatud küsimus — kas teda risti puua või mitte. Selle kallal ei ole mul enam pead murda. Minust ei ole olenenud ega olene praegugi ristilööming. Waatan ainult sellele kui ajaloolisele faktile. Kui oleksin elanud tol ajal, wõib-olla oleksin toiminud teisiti, wõib-olla oleks ristilööming jäänud olemata. Wõib-olla — mõni teine kadestab Pilatust: oo, milline suurepärane wõimalus — seista Naatfaretit prohwetiga wastamisi! Oh oleksin mina olnud Pilatuse asemel! Pilatuse

näeme aga endi pilti. Poisikese põlwes mõtleks mitugi forda, et elan ühel wõimaluste pooleft üpris kehwal ajal. Oksin soowinud elada ühel teisel ajal, suuremal ajal, Jeesuse või apostlite ajal. Mõtle — ma oleksin wõinud Jeesust näha, milline õnn! Aga mu sõbrad, Jumal tänatud, meie elame praegu ühel suurel ja tähtsal ajal. Elame kuldsete wõimaluste maal. Wõime nüüdki otustada, walida Jeesuse ja maailma wahel. Ühel pool on Jeesus, põlatud ja halvustatud, ei mikski pandud, kelle pealt inimesed oma silmad ära pööravad, ja teisel pool maailm oma meelitustega. Jeesus seisab tänagi weel ja ütleb: „Waata, ma seisan ufte ees ja koputan,“ ta ootab fiseselastmist. Dotab — mis teed sina temaga? Kiri ütleb ühest inimeste liigist, et nad endi kahjuts uuesti Jumala Poja risti lõõwad. Kuis on see wõimalik? Kui meie seda pooldame, mida

Jeesus on ristil hukka mõistnud, kui me seda fallime, mida tema on ära keelanud, siis sünnitame talle nõnda walu, kui lõõksime teda uuesti risti. Ristilööming ei olnud üksi tolleaegne küsimus, kui Jeesus käis maa peal, mida lahendada tuli juutidel ja Pilatufel, waid on kõigi aegade ja rahwapõlwe küsimus, ja weel rohkem: on iga ükfiku ifiku küsimus: mis teen mina Jeesusega? Pilatus — kuidas ta ka ei katsunud kõrwale põigelda — ei pääsenud mööda: pidi ifiklikult otustama. Ristilööming on puht usuline küsimus. Ja kuidas meie seda lahendame, sellest oleneb ütle-mata palju.

Keset Põhja-Ameerikat, kust algawad otsatud lagendikud, algawad otsatud lagendikud, fuisab üks põline tamm raagus okstega. Sellele on kinnitatud põitpuu, millele on kirjutatud „Suur lahutus.“ Kui rongid sealt mööda sõidawad, siis pikkamisi, et inimesed atnast wälja waadates wõiwad seda lugeda, ja mitugi on küsinud: mis tähendus peaks küll neil sõnadel olema. Asjalugu on järgmine: tükk maad sealt eemal on kaks allikat. Wäikete ojakestena jooksewad sulisedes kõrwuti kuni põlise tammeni. Seal lähewad lahtu. Üks wõtab suuna lõuna, teine põhja poole, aegapidi wõimsaits jõgedeks kujunedes. Mis lõuna poole jookseb, jookseb läbi kaunimate maastikkude, järjeft laiemaks faades. Tema kallastel mõlemal pool on wiljarikkad põllud ja wäljad, õitsewad külad, linnad ja alawid. Elu kihab ja keeb. Ta on nii õelda, elu ja liiklemise tuijfoon. Teine ojak, mis põhja poole jookseb, saab ka jõeks. Esiteks on temagi kallastel mõnefugufel mõõdul liiklemist, aga mida kaugemale tuleb, seda tühjemaiks muutub kõif — kuni juubub Põhja-Jäämerre, kus pole mingit elu ega tegevust, kus iga-

Sügis öine.

On sügis õõ, pime ja õudne, ning vihma sahistab.

Kuid süda mul siiski nii helge, rind rõõmul kui helistab.

Tuul nutab . . . kaebab ja hulub, torm puudes mühistab. Hing juubeldes hünni laulab — Suurt Loojat nii ülistab . . .

Las mühada tormid ja tuuled, maailm täis pimedust! Kuid rahust mul räägivad huuled, mis leidnud ma Jumalast! —

Veera Kuus.

wene jää, külm ja õudne. Milline wähe! Djakesena jooksid need jõed küll aega kõrwuti, siis läksid lahku, ja milline kaugus lahutab neid nüüd.

Need jõed kujutawad teatud mõttes inimeselid. Kaks noort inimest sirgusid suureks nii-öelda kõrwuti. Nende elukäik jookseb lapsepõlves ja noortes aastais enam ühtepidi. Neil on palju ühist. Ühised huwid kõidawad neid — teatud filmapilguni: kuni tulewad Kristuse ni, ristid alla. Seal hargnewad nende eluteed. Kristus on see, kes toob lahutust nende wahel. Teisel on teine eesmärk. Eespidi nad ei mõista enam üksteist. Ja mida rohkem edasi läheme, seda suuremad kaugused lahutawad meid üksteisest. Risti all seisame elu otsustawa emma-kumma ees.

Pilatusel on waba walik, ta võib nii ehk teisiti. See on ta meelewallas — Jeesuse õigeks mõista või surmata toimetada. Inimene on waba olemus. Võib toimida oma heaksarwamise järel. Võib elada jumalawallatult, lihalustis ja kõikfugu pattudes, küsimata, kas on see õige või mitte, kas see teenib ta kaasinimestele õnnistuseks või ei, või teeb seläbi ka enesele kahju. Võib enesele wõtta misjuguise suuna tahes, kas teha enese mina oma elu keskohaks, orjata ja kummardada seda, või pühendada oma elu teenistuses Issandale ja olla õnnistuseallikaks teistele. Ja kõik oleneb sellest, milline on meie seisukoht Kristuse wastu, mitte üksi põhimõtteliselt ja teoreetiliselt, waid just tegelikult. On ütle mata palju noori ja wanu meie päewil, kellel on üpris ilusad põhimõtted ja ideaalid, nii et midagi ei ole ette käämata, aga tegelik elu — see jookseb jootu teist rada. Räägiwad surnud olust maailmale, ise elawad aga maailmale; räägiwad tunnistamisest, ise elawad aga tunnistamata; räägiwad maise elu kaduwusest, ise nõuawad aga maapealseid asju taga. Kui kahjuldime ka olla kahelpalgelised, teeselda pühitsust ja jüdamewagadust, ise elada aga pühitsemata mina teenistuses.

Pilatusel olid kuld sed wõimalused, ja need tegid awalikuks, mis ta oli oma wiimases olemises — kahepaitne, arg, selgrootu, ilma karakterita. Aga need wõimalused ei wõl danud ikka — kadusid peagi. Mõne tunni pärast oli tal täiesti wõimatu oma otjust muuta — kui ta seda ka õleks tahtnud. Oli hilja. Jeesus oli juba risti löödud. Ja see räägib meie ülitõsist keelt: kasuta targu wõimalusi waliku suhtes Kristuse ja maailma wahel. Need wõimalused lendawad rändlindude kombel sinu käest, ja kõik, mida täna otsustad, ei ole sul wõimalik enam homme ümber otsustada. Otsustetegemine ristilöömingu suhtes oli „suur jumalik täna“ Pilatuse elus, mis kunagi enam ei kordunud. Teame meie homse päewa suhtes, mida teame, see on meile aga teada, et kõik tänase päewa wõimalused ei kordu enam.

Pilatus põikles, wärises emma-kumma ees: tahtis lõppotsuse tegemise lükata juutide kaela. Aga see ei õnnestunud. Egas meilegi ei õnnestu. Beame tingimata ise otsustama. Nagu juudid ei wõinud otsustada Pilatuse eest, nõnda ei wõi keegi otsustada teise eest.

Pilatus on kahewahel. On tüübiline kahtleja. Otsib tött, uurib, küsib, aga kaugemale ei tule. Do kui palju ei ole Pilatuse-inimesi meie päewil, kes tegelewad küsimusega: mis on tõde? Ujawad wõrdlewat usuteadust, uuriwad usundeid, ilmawaateid.

Arwustawad, targutawad. On usulised inimesed, aga ei ole usklikud. Viiguwad keskparafuses ja ülbises, kardawad isiklikku otsustamist. Ei tule läbimurdele. Ei julge tõe eest midagi. Ja see liik inimesi on sifemiseit lõhki kistud, õnnetu. Ka wäiklane. Ei ole kellegi sõbrad ega waenlased. Nende elu on kahwatu.

Pilatus on Jumala riigile õige ligid a l. Ei puudu palju, siis mõistaks ta Jeesuse õigeks. On weendel — Jeesus on ilma süüta, on õige. Ta hinges on käimas äge wõitlus — aususe ja autuse, wale ja tõe, sifemise aratundmise ja inimkartuse wahel. Kumb wõidab? Mõnigi meie seast on praegusel filmapilgul Jeesusele õige ligid a l. Armastawad teda salaja, ei julge aga seda awalikult tunnistada. Käiwad waimulikel koosolekuil, loewad piiblit ja waimulikku kirjandust, aga neil puudub midagi: isiklik otsustus kuulda ternelst-täielst Issandale ja awalik seisukohawõtt.

Otsustawal filmapilgul hoiatus. Just parajal ajal. Jumal ei hoiata kedagi liig hilja. Pilatus, seisata, mõtle! Ara ole hädaline! Jumal leiab teid, et inimest hoiatada. Nii siingi. Unenõos räägib Jumal ta naisele. Pilatus ei wõi wabandada, kui oleks ta teadmatuses, hoiatamata Jeesuse ära annud. Jumal ei ole kedagi meist jätnud hoiatamata, kui ei oleks me õfanud wahet teha tõe ja wale wahel. Kui meie peaktime hukka minema, siis ei ole keegi peale meie endi selles süüdi. Mõttele, armas sõber, kui mitu korda ei ole Jumal sind elus hoiatanud — mitmel wiisil. Ma ei tunne sinu elulugu, sinu raskusi ega muresid, misjugune oled iseloomult ja kalakutelt, ühte aga tean: Jumal on sind hoiatanud, küll oma sõna, küll jüdametunnistuse, küll Püha Waimu läbi. Wahest ka ajasündmuse läbi.

Pilatus püüab oma teo eest weeretada süüid juutidele — pestes oma käsi. Aga mis see aitab, ta võib oma surmatunnini oma käsi pesta, ta võib — muud mitte-midagi teha kui käsi pesta, võib aegade lõpuni ainult käsi pesta kõige kangemate abinõudega, ta käed nõretawad siiski Jumala Poja werest. Wereplekid on küljes. Need kaebawad ta peale: sina oled Kristuse surmas süüdi. Sina andsid teda risti puua. Sa oleksid wõinud teisiti toimida. Nüüd on hilja. Sa ei pannud hoiatust tähele.

See kallak on kaunis ülbine: käsi pestes weeretada süüid teistele. Seda kohtame mitmel pool ja mitmel näol. Seal on keegi usklik uskmata teeskkel. Tema kohus on seal walguseks olla, paista kui selge täht. Seda ta aga ei ole. On ennem kustunud täht. Süda kaebab peale. Nüüd püüab enmast rahustada sellega: palju raskem on ju usuteed käia üksinda. Oleksid teiste hulgas, oleksid ka elawam, hoolsam. Talle näib, kui õleks ta wabandus sellega põhjendatud. Mis on see muud kui Pilatuse kombel käsi pesemine. Kui meie ei ole, mida olema peaktime, siis ei ole olud selles süüdi. Ka mitte meie uskmatud naabrid ja sugulased, wõi kaastõõlised äris wõi wabrikus, wõi kaasõpilased mõnes õppeasutises.

Jälle teised püüawad endid wabandada, weeretades süüd oma iseloomule, kallakutele wõi koguni terwisele, et nad ei ole, mida Jumal tahab, et olema peaksid. Mõned seletawad, et nad on wanematelt pärinud palju halbu omadusi ja seepärast on neil nüüd raske elada

laitmatult. Seda sisendab neile hingewaenlane: ja ei wõi elada pühamalt kui elad. Sa ei saa ometi wabaks kaasaloodud omadustist ja kallatuist. Sa oled misjuguine oled. Igäihel on oma iseloom. Ja paljud kahjuks usuvad seda. Asjata peseme sarnaste wabandustega oma käsi. Jeesus on tulnud meid wabaks tegema kõigest patust, et wõime elada tema meele pärast; on tulnud meie iseloomu ja kallakuid uueks tegema.

On palju inimesi, kes hästi teawad, et neil on pöördumist ja uusündi tarwis. Muudu lähewad hukka. Aga kui neilt küsida: mispärast ei ole nad siis veel Issanda omad, siis otswad wabandusi: kui ei oleks neil wõimalik praeguses olukorras meelt parandada. Teised on wastu. Kas on see ka mõni kaaluw põhjus? Ei ole. On asjata kätepesemine. Jumal ei arwesta sellega.

Mina olen see humorist.

Kui sa näed, et inimesed naerawad ja ülemeelselt lõbusad on, ei pea sa sellepärast veel kaugeltki arwamisel olema, et nad on õnnelikud. Wali naer ja mõttetud naljad peawad sageli ainult üht haawatud südant warjama.

Kord tuli keegi mees arsti juurde ja palus temalt nõu oma terwise pärast. Ta kurtis rõhutatud mõtete üle, mis teda nii masendawad, et ta kogu elu muutub selle läbi päris wäljakannatamatuks. Arst katkus teda läbi ja wähe aja pärast tegi kindlaks, et haige ainult head meelelahutust wajawat. „Tehke katset mõne hea raamatuga, — see oleks parim arstirohi teile.“ — Mees raputas pead, nagu oleks ta seefuguse ettekirjutuse tagajärgedes kahelnud. Seal ütles arst veel:

„Ma tahan teile veel üht abindu soowitada teie meeolu ülestõstmiseks. Minge sinna ja sinna teatrissse ja te saate näha, kui hästi te end seeläbi tunnete.“

Jälle näitas patsiendi pealtigutus, et tal ka selle ettepaneku wastu usaldust polnud.

Lahke kutse.

Kes minu juurde tuleb, teda ei taha ma wälja lükata (Joh. 6:37).

Eks see ole lahke kutse? Siin ei tähendata: „Kinnine feltskond!“ Ei, siia on igäihel waba sissepääs. Kes ainult tuleb, juur wõi wäike, wana wõi noor, rikas wõi waene, harimata wõi haritud, jäme patune wõi peenike üleastuja, meeleparanduse wõitlussega wõi ilma sellela, kes ainult tuleb, teda wõetakse wastu. Kui paljud kahtlewad selle kutse juures! Ja siiski jääb nõnda, kui jumalajõna ütleb. Sa ehk ütled: „Aga ma olen hiigla suur patune!“ — Kuule: „Kes ainult tuleb, teda ei lükata wälja!“ —

Aga ma olen wanaksaanud patune; aga ma olen saatamat teeninud kogu eluaja; aga ma olen patustanud wastu paremat teadmist; aga mul pole head tuua; aga mul puudub õige patukahetsemine; aga ma ei tunne midagi; aga ma langen uuesti tagasi; kõigi nende „agade“ kohta maksab sõna:

„Kes minu juurde tuleb, teda ei taha ma wälja lükata!“

Sa tohid tulla niisugusena, kui sa oled. Issand tahab teha wanast inimesest uue inimese, patusest jumalalapse. Ta tahab Sulle anda kõik Sinu päästmiseks, aga Sa pead tulema Tema juurde. Sa tohid nüüd

Jeesus wiia ke Pilatuse eest ära. Pilatus ei näe ega kuule teda kunagi enam, wähemalt selles elus mitte. Teises elus kohtawad üksteist, aga ainult korraks. Pilatus ja Jeesus seisawad wastamisi. See on suurel kohtupäewal. Dsad on seal ümber wahetatud. Seal ei mõista enam Pilatus Jeesuse peale kohut, waid ümberpöördult: Pilatus on kaebeluste seas. Jeesus istub kohtujärjel ja mõistab kohut. Ka Pilatuse peale. Kuuldawale tulewad sõnad: „Minge ära minust, teie äraneetud, igawesse tulesse, mis on walmistatud kuradile ja tema ingeleile.“ „Ja needsinased lähewad igawesse walusse.“ (Matt. 25:41 ja 49) Ka Pilatus lähew — igawesse ajaks.

Õber, kui toimid Pilatuse kombel, saab sulle osaks ka tema palk.

„Koh,“ ütles arst, „siis wõin ma teile veel ainult ühte soowitada, ja kui see ei aita, siis on minu teadmisel lõpp. Minge õige korraks seda kuulust humoristi waatama, kes hiljuti sinna on tulnud ja terwed inimmassid oma naljadega hästi ülewal peab. Kui te olete teda kuulnud ja näinud, ja siis ikka veel rõhutatud meeleolus olete, siis oleks see mulle küll arusaamatu ja imelik.“

„Ah,“ ütles waene mees sügaw-walusal toonil, — „mina olen see humorist!“

Paljud wõiwad jutustada sarnaseid lugusid. Jeesus ütles: „Tulge minu juurde kõik, kes te waerwatud ja koormatud olete, mina tahan teile hingamist saata.“ — Rahu, mis kallist sinu jaoks ostetud. Issand Jeesus jättis maha oma aujärje ülal, tuli alla meie juurde selleks, et seda rahu ja hingamist sinu jaoks sooritada. Ta pakub sulle seda praegu ilma hinnata.

Issanda juurde tulla. Pärast surma ei ole sel kutsel enam maksu, seal pole enam wõimalik meelt parandada. Kui inimene tuleb Jeesuse juurde, wõtab ta wastu armu ja pattude andestuse ja teda wõetakse wastu jumalalapseks. Kes ei tule Issanda juurde, näitab seega, et ta hoolimata armsast kutsest, ei taha, et Issand ta wõtaks wastu. Ta ütleb teadmatult wõi teadew oma tegutsemise läbi:

„Mina ei taha, et see minu üle kuningana walitseks!“

Aga kes tahab Issandat omada ja päästetud saada, see tohib tulla, ja niisugune wõetakse wastu.

Jumalalapsena saab ta jumalikud annid; ta saab kuningalapseks. Nagu orjatiidruk abielludes kuningaga kuningannaks saab, nõnda saab patune ühenduse läbi Kristusega taewa pärijaks ja omandab kõik asjad Kristuse kaasparijana, isegi istumise Temaga troonil. Kas see ei wääri waewa Jeesuse juurde tulla? Kui seda tahad, tohid sel minutil usus Temale läheneda, Temaga ühineda ajalikul ja igawesti. Sa tohid uskuda, et Ta wõtab Sind wastu. Uhu ometi Ta aulistesse sõnadesse! Uhu, et Ta ka Sind on Kolgatal lunastanud! Kas ei tahaks täna wastu wõtta seda lahket kutsset ja elada jumalalapsena oma Issandale auks?

Lehest „Nimm und lies“ J. Sarow.

Usud ja unenägu?

Paljude aastate eest kuulsin kord ühest haruldaseft unenäost. Ma ei mäletagi, kes ta oli näinud, aga wististi on ta hoiatus — sinule. Keegi mees nägi unes saatanat istumat oma aujärjel, kuna tema ümber olid kogunud kõik kurdad waimud, kes olid walmis tema käjutusis. Alki esitas ta küsimuse: „Kes tahab maa peale minna, et inimhingi hukutada?“

Kohe wastas üks waimudest: „Mina!“

„Mis tahad sa inimesile öelda?“

„Tahan neile öelda, et Jumalat ei ole.“

„Sellega ei saawuta sa midagi,“ wastas saatan tumedalt. „Inimesed teawad, et on üks Jumal. Mõni kord salgawad nad küll Teda oma kaasinimeste wastu, aga sügawal südamel teawad nad siiski, et on üks Jumal, kelle ette nad kord ühel päewal peawad astuma. Wististi katsuwad nad seda mõtet endas lämmatada, aga kui haigus wõi surm tuleb, siis pole see sügugi nii kerge. See wale ei hukuta neid.“ Ja weel kordas ta seda küsimust:

„Kes tahab maa peale minna, et inimhingi hukutada?“

„Mina!“ wastas üks teine waim.

„Ja mis ütled sina neile?“

„Ütlen, et on üks Jumal, kuid nii õige ja püha, kuid nemad aga nii halwad, et Tema juurde tulla.“

„Sellega ei saawuta sa midagi,“ ütles saatan jälle.

„Just nende wiletus ja nõtrus kihutawad neid Jumala juurde. Peale selle on olemas weel piiblid, ja nad pruugiwad korras lugeda, kuidas Jumal patuseid oma juurde kutsub, et neile igawest elu kinkida. Et inimesi hukatusse meelitada, selleks on waja peenemat, ofawamat walet.“

Weel kord kuulis unenägija hirmust küsimust üle pimeduse wõimude koosoleku käiwat: „Kes tahab maa peale minna, et inimhingi hukutada?“

Järgnes waherag. Lõpuks nägi ta, kuidas keegi kolmas waim ette astus öeldes: „Mina!“

„Ja mis tahad sina neile öelda?“

„Mina ütlen neile, et on tõesti olemas üks Jumal, ma lasen neid armuõpetust kuulda nii tihti, kui nad seda ise tahawad. Lasen neid ka Jumala armastuslugu tundma õppida. Armastuse, mis end selles ilmutas, et Tema oma Poja kadunud patuste eest ohwerdas. Nad wõiwad ka kutsut kuulda saada: „Kes tahab, see wõtku eluwett ilma. Minupärast wõiwad nad ka kuulda, et päästmine Jumala waba kingitus on ja mitte oma tegudega ära teenitud. Nad wõiwad seda kõik rahulikult ära kuulata.“

„Aga kuidas wõib see siis neid hukutada?“ uuris tema meister kärtsitult.

„Ma ütlen neile, et see kõik tõsi on, aga“ — lisas ta pilguga täis saatanlikku kahjurõõmu, — „ma ütlen neile ka, et selleks weel a e g a k ü l l a l t o n, et selle üle järele mõelda, kas Jumala pakkumist wastu wõtta, wõi mitte.“

Heakskiitew ümin käis läbi põrgu. „Mine!“ ütles pimeduswürst, „see õnnestub sul.“ Ja tänapäewani on hukutaw waim oma walet tuhandele kõrwu saanud jostitada.

Oli see ainult unenägu? Kindlasti mitte. Seft ammu juba enne unenägija sündi, septsseti põrgus see plaan, inimhingi hukatusse meelitada.

Ja, ka sinu hing! . . .

Mees, kellest tuli misjonär.

Christianshavn'i läheduses elas wäike poisike, kes oli sündinud a. 1825. Tal oli wiisiks käta oma keh-wade wanemate seltsis lähedal olemas Wärtlärsares nimelises kirikus. Nende urtsiku nimi oli „Skeppet“. Samas käis ta ka esimest korda pühäl õhtusöömaajal, ja siis ütles õpetaja talle: „Kui sina, iga kord kui kohtame, wõid waadata mu silmi, siis on asjad korras Jumala ees.“

Kuid worsti unustas pois Jumala ja reisis Saksa-maale, et teenida seal ülalpidamist.

Berliini pargis ühel pingil istus ühel päewal a. 1852 masendunud noormees. See oli sama taan-lane, tehase tööline, kes tundis end nii üksikuna ja unustatuna fuures maailmalinnas.

Oli pühapäew. Et saada weeta filmapilku rahus, läks noormees pargi wäiksemasse nurka. Tal oli kaasas uus testament, mille oli saanud mälestuseks õelt jättes kodumaa — Taani. Nüüd istus ta maha pingile ja hakkas lugema Jumala sõna. Ta ette juhtus jutustus kadunud pojast. Püha Waim juh-tas teda lugema seda kirjakohta.

Ta tundis end kadunud pojana, ja sügaw liigu-tus waldas ta meelt. Temagi oli wõõrsil, kaugel kodust, kuid weel kaugemal isade Jumalast.

Kuid nüüd tahtis ta teha nagu kadunud poeg. Ta ofustas meelt muuta ja minna tagasi isa koju. Soolimata inimestest langes ta põlwil pingi ääre

ja oma hingehädas palus elawat Jumalat. Jumal kuulis ta hüüdeid. Otsekui seesmine hääl ütles talle: „Tõuse üles! Sinu patud on andestatud!“

Sellest noormehest sai pärastpoole tuntud misjo-när Hans Peter Børresen. Kui ta esimest korda saa-bus misjonäriwälgale, kuulis ta häält, mis ütles: „Waata, selle ma tahab ma anda sulle!“ Temast tuli Sandaaga apostel.

Ta armastas seda rahwast. Kui talt kord küsiti, kas ta ei tahaks reisisda eluõhtul Taanimaale surema, wastas ta: „Ei, mina tahan surra siin, et üles tõusta ülestõusmise suurel päewal ühes selle rahwaga.“ Ta wiimased sõnad olid: „Sooje südameid!“ Nii suri ta sügiskuul 1901.

Børreseni tööseltsiline ja sõber Skuvsrund ütles: „Olen töötanud temaga seltsis 40 aastat, kuid ei ole selle aja kestel näinud, kus oli tal wana Adam. Muidugi see tal oli nii kui teistelgi, kuid mina ei märganud seda nende aastate kestel.“

Tal ei olnud hülgawaid waimuandeid ega ta olnud eriline kõneleja, kuid tal oli palju waimuwäge. Selle wäe omandas ta nõjades lihtsas usus kõikwõt-wale Jumalale. Ja Jumal ei peta neid, kes panewad oma lootuse temale. Jumal andku meile palju Børreseni taolisi töötegijaid!

„Nuort. Tod.“

Kas mu sõna pole . . . kui haamer, mis kaljud purustab?

Jer. 23 : 29.

1848. aasta revolutsiooni mäsju ajal oli wabrikulinnas Lyonis moodustunud rööwjalik. Toored mehed olid need, kiwikõwa sildametega, kellele polnud üks inimelu midagi wäärt. Nad walisid endile peamehe ja wandusid, et keegi neist ei pea oma salkkonda maha jätma ega teda wälja andma, wastasel korral jälgitakse süüalust ja tapetakse. Ja nüüd läks lahti rööwimine ja tapmine ning ümbruskonna inimesed olid täis kartust ja ehmatust.

Samal ajal moodustus Lyonis ka teine seltskond, kes samuti saadikuid läkitas igale poole, kuid mitte tapariistadega, waid seljakottidega, kuft suuremad ja wähemad raamatud wälja paisisid ja kui need saadikud neist kellelegi ette lugesid, läks mitmelgi otsegu nuga läbi südame. Reegi saadikuist leidis end läkitatud olewat minema rööwliste juure.

„Wõetakse pea ära,“ mõtles ta, „siis lähen ju otsekohe taewasse! Ja kas mu elu poleks mitte küllalt tasutud, kui ükski hing neist rööwleist jumalajõna läbi päästetaks?“ Mõne tunni pärast kohitas ta juba salga walweposti.

„Pea! kes seal on?“ kostis karm hääl, ja warsti astusid mitu hirmuist kogu tihnikust wälja, piirates ümber julge saadiku.

„Mis sa tahud, poisjs?“ karjusid rööwliid. „Ma tulen“, wastas see, „teile jumalajõna kuulutama ja teid tagasi kutsuma hukatusteelt, enne kui tulewad Jumala kohtud teie peale.“

Metsik naer katkestas julge saadiku kõnet. „Ha-ha-ha“, pilkasid mehed, „see on aga üks tore poisjs, saab hea praad meie pealikul! Seal wõid sa oma nuhtlusjutluse lõpetada, pealikul on selleks hea süda, küll ta sulle hästi tajub! Pane oma raamatud kokku, seal saad paremini kaupa. Marjs, edasi!“

Nende sõnadega tõukasid nad saadikut ja wiisid ta pealiku juure, kelle ümber oli kogunud palju teisi rööwleid, kes oma laskeriistadega ajawiiteks mängisid. Meie jumalamees astus wiivitujeta ette.

„Poisjs, mis tahad sina?“ küsis pealik trotslikult.

„Ma tahan sulle ja sinu sõpradele jumalajõna kuulutada!“ wastas saadik kindlalt.

„Kas sa tead, kes meie oleme? Tunned sa meid?“ küsis teine edasi.

„Muidugi, tunnen teid,“ oli wastus. „Teie olete need kõige jumalakartmatud kõigi teiste hulgas, kõige wastasemad patuste seas. Teie olete ümbruskonna hirmutus; aga Jumala wiha tuleb teie üle ja teeb teile lõpu weel enne, kui teie seda mõtlete. Ta on püha Jumal ega jäta süüdlasi karistamata.“

Naer ja wandumine segas ta kõnet; kuid saadik ei lasknud end segada, waid tõstis julgemalt ja walmemini häält. „Pöörake ümber,“ hüüdis ta, „ka teie jaoks on weel andeksandmist ja armu leida;

ka teie eest on Lunastaja, Jumala Poeg, tulnud teie pattu kandma, et te ümber pööraksite. Nüüd on weel aeg selleks. Tema armastus on mind siia saatnud; Tema armukäed on ka teie jaoks awatud.“

Metsik naer oli wakinud, aga silmad wälkusid wihast, ja üks käeltigutus pealiku poolt — siis oleks saadik pidanud julgust oma eluga tatumata. Jumala film walwas. „Kas sa tead ka,“ mõirgas wihane pealik, „et su elu seisab meie kätes?“

„Jumala tahtmata ei wõi sa juukse karmagi mu peas kõweraks teha,“ wastas saadik rahulikult. Rööwleil tekkis juba aukartus jumalamehe ees; walju häälega hüüdis pealik: „Toimetage poisjs minema, aga ärge talle häda tehke.“ Kuulati jõna — ja tema sammus Jumalat kiites Lyonit poole.

Kuid Issanda jõna ei tule tähtjalt tagasi. Seda näeme me imelikul kombel siin. Pealik oli omale ühe uue testamendi pöue pistnud, ja kui ta ühel päewal üksinda metsas luusis, tõmbas ta ajawiiteks raamatukeste taskust ja luges sealt. Imeliku tundumusega luges ta edasi ja edasi, jarnast asja polnud ta weel üle elanud. Südametunnistus ärkas, ja ta senine elu tõusis õieti mustana ta waimusilma ette. See tegi teda rahutuks. Igapäew lahkus ta seltsimeestest ja hulkus metsas ümber. See näis teistele pifut kahtlane olewat ja temast hakati seda ja teist üksisteiwise kõrwu fosistama. Ikka enam tundis ta oma patuhäda. Jumala kohtud olid talle hirmsad ja Kristuse armastus põletas ta kõwa südant; ta ei tahtnud kauem enam kuuluda rööwlijalka. Aga kuidas pidi ta ennast sest wabastama? Raua wõitles ta endaga; kuid ühel hommikul laskis ta oma kaaslasjed kokku tulla. Rutati kokku arwamisega, et kord jälle korraldatakse wist üks tubli rööwkäik. Ei imestatud aga mitte pifut, kui pealik algas: „Seltsimehed! Seni ajani olin ma teie pealik; silt peale ei ole ma seda enam. See raamat on mulle näidanud, et meie hukatusteel oleme. Hirmus wanne seob aga mind teie külge; aga mu otsus on kindel. Dlen teie kätes. Tahate mind surmata, siis wõite seda teha; aga ialgi ei lasse ma end surtida edasi elama neetud rööwli elu.“

Summas imestuses kuulasid rööwliid oma pealikut. Wiha oli esimene tundmus — järgnes kaastunne, ja nad lasksid minna pealiku pika nõupidamise järele. Weel kord pööras see manttewate sõnadega oma wana kaaslaste poole, tuletas neile meele Jumala wiha ja Lunastaja suurt armastust ning palus neid tungiwalt lahkuda patuelust. See mõjus. Lühikese aja järele läks salk laiali. Paljud liikmed järgnesid pealikul ja pöörduisid, ning ewangeliumi kogudus Lyonis, mis kord läkitas wälja saadikuid, on wastu wõtnud paljud neist ümberpöörnuist kui wendi.

Püha Waimu sünnitatud ärkamisi.

Wägewaid waimulikke ärkamisi on aina peetud algufes waleks, kuid pikkamööda on õpitud nägema, et need on Jumalast tulnud. Kui Püha Waim walt wälja esimest korda neltpühil, peeti sellist nähtust joobumiseks. Kuid aegapidi inimesed õpiwad tundma, et see wägi tuleb Jumalast ja sellega käib kaasas erilisi märke, nim. Waimu täitmine ja ühes armuannid, nagu keelte rääkimine ja äraasetamine, prohweiti kuulutusel, haigete terweks tegemine j. n. e. Kõige pealt aga sünnitab Püha Waim wõimsat waimulikku elu.

Samasugused waimulikud nähtused on aina kõigil aegadel esinenud wägewais ärkamisis, kui usklikud on wõidelnud üksmeelselt palwes. Seesugusist nähtusist olgu nimetatud ärkamised hugenottide seas Prantsusmaal, walduaste keskel Itaalias, Saksa-

landat päästmisest. Mõned said wäe raputusil ja kanti kuhugi lähedale hoonesse.

Kord olid mõningad roninud puu otja jutlust kuulama. Neile öelnud Whitefield, et neil oleks kõige parem nüüd aegsasti maha tulla, sest kui Jumala wägi langeb neile, siis nad kukuwad alla puult.

John Wesley jutlustamise ajal räägitakse, et mõningad kuuljad hakkasid wabisema ja langesid maha, teised hakkasid kiskendama sifemise wõitluse mõjul. Paljudest neist tuli pärast julgeid Isanda tunnistajaid, kes tunnistasid sellest õnnest ja pühadusest, mille olid omandanud Püha Waimu läbi. Nad olid enne näinud oma pattu nii suurena, et pidid kiskendama waludes.

Tõepoolest oli see töö Jumalast. Paljud, kes olid põlanud kõik inimlikud ja jumalikud seadused,

Waade Meemeli linnast.

maal herrnhutide ja Inglismaal ning Ameerikas metodistide hulgas.

Neist ärkamisist on olnud laialdasim metodistlik ärkamine siamaale sündinud ärkamisist. (See algas a. 1729). Ja waewalt on olnud teist nii laialdast ja waimulikult sügawat ärkamist wiimaseil sajandel. Ärkamine lewis peasjalikult Inglismaal ja Ameerikas, mõjudes umb. 150 aastat suure wäe ja waimustusega. Kuid sellele järgnew metodisti kirik on tardunud paljudesse kombeisse ja programmidesse j. o. oma meetodeisse, nii kui muudki suured kirikud.

Sel ajal kui see ärkamine oli elaw ja jõuline, jutustatakse, et John Wesley ja Georg Whitefieldi jutlust kuulama kogunes umbes 60 tuhat inimest suurtesse parkidesse. Kõnede ajal langes Jumala wägi, nii kuidas siis öeldi, nii jõuliselt, et sadandeid inimest langes maha, kiskendades suurtes patuwaludes armu Jumalalt. Teised taas tänasid Is-

elades Jumalata, langesid koosolekul põlwili ja tunnistasid, et Jumal on läkitanud oma prohweiti nende keskele. Palwed ja nutt takistasid sageli Wesley kõnesid ja paljud hüüdsid häälega hinge ahastustis: Mis pean tegema, et ma õndsaks saaksin? Paljud neist täideti pea suure rõõmu ja rahuga ufus ja tunnistasid pärast püha, kristliku eluga, et Jumal tõepoolest oli korda saatnud muutuse neis. Wandumised muutusid kiituslauludeks ja rõõmuhädled kuuldusid seal, kus enne oli lopsakalt kaswanud kurjus ja wiletsus.

Wesley ise on öelnud, et ei nemad ega nende isad pole näinud sarnast ärkamist. Kurjeimaid ja kõigesügamamale wajanuid on päästetud Jumalale, seesuguseidki, kes kogu oma pika eluaja kestel olid hirmsasti pattude orjad ja jumalasalgajad. Need abinõud, milliseid on Jumal tarwitanud selles töös, on sama imelikud kui töö ise. Mõnedes hingedes

on see sündinud äkitfelt. Nii kui pikne sähwatab taewa all, nii on Inimese Poeg tulnud saatma rahu wõti mõõka, haawama wõti parandama, paljastama pattu wõti andma patud andeks were läbi. Jumal on pannud toime need imelikud mõjud, et näidata oma wäge ja äratada uinuwat maailma.

Oma päewaraamatus kirjeldab Wesley üht palwekoosolekut, kus oja wõttis umbes 60 usklikku ja see kestis hilja õhfeni. Palmes täideti neid Püha Waimuga, nii et kui lõpuks ühtinesid tänulaulule, ei wõinud paljud seista wäe mõjul.

Enne metodistliku ärkamise algust tabas Wesley mõningaid tõsiseid usklikke, kelle waimulikke kogemusi nimetab ta ebaharilikkeks, milliseid oli enne kuulnud. Pärastpoole leidis ta weel sagedamini stiinfeal isikuid, kellel oli samasuguseid kogemusi, ja siis järgnemail aastail uurides ise jeda asja,

langesid maha ta ees, kui nägid ta palet kui ingli palet. Ja kui nad püüdsid põgeneda, siis wõis ta oma häälega neid maha lüüa pikse kombel. Ta üksikkõnelusel ja palweil oli sama mõju, ja Püha Waim langes inimesele, isegi terweid perekondi päästeti. Wahepeal pidi kiriklikke talitusi pooleli jätma, kui Jumala wägi nii langes koguduse üle, et see algas Jumalat tänama ja kiitma.

B. Abbot ise jutustab: „Homnikul oli hetk, mil kõik ligiolemad sulasid Isjanda ees ja paljud nutsid. Shtupoolel walas Isjand meile oma Waimu seesuguse wäega, et paljud langesid Isjanda wäe all, teised lamasid kui surmawaludes, kisendades Jumala armu. Paljud said rahu. Au olgu Jumalale selle eest, mida mu filmad said näha sel päewal, kõrwad kuulda ja hing tunda õnnistatud waimust!“ Teisest samasugusest koosolekust ta jutustab, et

Rongikäik teekonnal Johannese kirikusse.

jutustab ta: üksipäinis Londonis leidnud 642 liiget nende ühingust, kellel oli, mida selgem kogemus Waimu tööst. Kõik olid nad tunnistanud, et seesmine muutus ja wabanemine patust sündis äkitfelt. Wesley nimetab seda „kristlikuks täiuseks“ ja wõime mõelda selle olewat sama, kui waimus käimine — Raal. 5:16. See äkitfelt sündinud muutus oli siis Waimuga täitmine ja sellele järgnes elu Waimus. Ra keeltega rääkimist tuli ette siis, kuna Wesley ütleb kohanud muidki peale oma ema, kellel oli keeltega rääkimise and.

Kui ärkamine lewis Ameerikas, ei see sugugi jäänud wähema mõjuga. Kui üks selle waimulikmaid jutlustajaid Benjamin Abbot kõneles, langes inimesi maha kui sõjas. Taewaaknad awanesid ja õnnistusweed woolasid, nii et hulgawiisi langes inimesi Isjanda ette. B. Abbot elas Jumalaga nii kui Eenok. Seepärast kui kõige kõwemad ja tooremad inimesed tulid ta lähedusse, põgenesid nad, wõti

Jumala wägi langes nii, et koosoleku alul mahalangenuid pidi ära kantama, et walmistada ruumi koosolekule tulijatele. Siis Isjand otsekui wanasti astus alla nende keskele ja kogu ruum täitus ta aust. Rahwas langes Isjanda ette kui sõjas langesid. Ja põrguwäed wabisesid ja põgenesid.

Samuti jutustab ta teisest korrast, et kui Jumala wägi langes, siis hakkasid inimesed kisendama, ja paljud uskmatud jooksid uksele. Benj. Abbot palus siis, et koosolekut saada waikima, üht wenda, et alustaks laulu. Kuid see langes kui furnud maha. Ja kui teine katsus laulda, sündis sellega samuti. Ta püüdis siis ise laulda, kuid tuli wäe alla. Kõikjal ruumist paluti. „See oli seesugust, kui apostlite aegne neltpühj,“ ütleb Abbot.

Kuulus metodisti õpetaja Peeter Cartwright jutustab: kord jutlustanud teemil: „Põrgu wärawad ei wõida seda.“ Siis Jumala wägi langes ja rahwas langes maha kõikjal umbes 3000. Koosolekul

ei tarwitsenud kutsuda murelikke esile. Koosolek jätkus kogu öö, esmaspäew ja järgnew öö. Neil koosolekuil patused kaebasid, teised jooksid metsa, teised taas püüdes wälja pääseda langesid maha, teised jälle tänasid ja austasid Jumalat. Seespidiselt tegi Isjand neis tööd, õigeaks mõistes ühtesid ja pühitsetes teist, teised taas paistisid kui ujumat wabastama armastuse ääretuil wetel.

Ka Rootsis on metodisti ärkamise mõjutanud algusaegadel suure wäega. Koosoleku paikades Stokholmis olid hooned ja õuedki täis hardaid kuulajaid. Waimu mõju oli nii suur, et peaaegu kogu kuuljaskond oli kui sulanud Isjanda ees. Seesju-

palme- ja ufumees. Sama Waimu wägi tuli nähtawale kui ärkamise algpäewil. Terwe kogudus jätus sageli Jumala wäe alla ja patused hüüdsid hädas, teised rõõmustasid ja kiitsid Jumalat armu ja õndsuse eest, mis täitis neid. Pastor Jeppson oli paljude meelet kummaline, kuna ta wormidest ei hoolinud, waid laskis Waimul juhutada koosolekuid. Kui ta tuli sisse, langes ta põlwilt ja wõis sageli olla pool tundi waikes palwes. Siis wõis ta kohe tõusta ja wäljasirutatud käega hüüda: „Nüüd Waim tuleb!“ Ja siis Püha Waim töötas nii, et inimesi langes maha, patused hakkasid hüüdma armu, teised tänasid Jumalat. Nii lewis

Mašje koosolek teatri platsil. Kõneleb B. Koljo.

gused koosolekud olid haruldased, kui ühtki hinge ei päästunud, sageli 50 palusid eestpalweid.

Ärkamisest Karlskronas kirjutatakse, et selle jutustusest tuleks imelik raamat. Jumal walas oma waimujõgesid inimesile. Hulgawiisi tuli hingi päästmist otsima, nad kerjasid eestpalweid, nii et on wõimatu sõnul jutustada. Hingede eest wõideldi palwes. Paljud usklikud puhastusid elus, langenud tulid tagasi ja said rahu. Kiidetud olgu Jeesus täieliku päästmise eest! Terwe kogudus kogunes paluma Püha Waimu walamisest ja Waimu ligioli oli ilmne. Ühed löödi maha ja teised said rahu. Au olgu Jumalale!

Umbes 30 aastat tagasi oli Gottlandis wägew ärkamine, mille wahendiks oli pastor Peeter Jeppson,

Waimu mõju, kuni kogu kogudus sai mõnikord jätuda Jumala wäe alla.

Need, kes neil koosolekuil said Püha Waimu õnnistust, said omakorda tõbritstadeks ärkamises, nii see lewis siis paigast teise. Nii mõjuwad ehtsad Püha Waimu ärkamised. Samasugune Waimu wägi oli märgata ärkamisliikumise alul (Soomes), kui selle juhid olid weel üksmeelsed ja lihtsad. Wäe awaldused olid harilikud toleaegseil koosolekuil, mida peeti paljud päewad üksteise järgi. Ja keeltega rääkimine oli siis üldine. Samuti on olnud nad nüüdki lõpupäewil, wiimseil aastail, mil Püha Waim on wägewasti walmistanud mõrsjat, Kuninga Poja pulma. Tänatud olgu Jumal rääkimata armu eest!
„Nuorten Todistus“.

ÄratuSnädal Tallinnas on olnud eriti õnnistatud. Isjand on pööranud meie poole oma armu pale, waadanud meie wiletajale. Sellepärast on see ka selge arm. Koosolekuid peeti nädala kestel iga õhtu kõiges kolme ühingu ajutohtes paralleelselt. Sõna kuulutas peale oma kohalikkude wendade w. Mikkonen ja Kääriäinen Soomest. Laulu ja mängufoorid aitasid kaasa koosolekuis, tehes wastastifte külaskäite nädala

algul. Samuti wahetusid wemad. Kümneid inimesi on wõinud Isjand päästa huttuwaft ilmaft. Jhusaid filmapille on läbielatud põlwitades niurtud südametega risti all ja tundes kaasa nende wabanemisrõõmuga. Isjand on usse awanud meid trööstinud ja kinnitanud meie wiletajes ja selle eest olgu Tallele tapetule au!

Koht wanadele wõlgadele.

See koht seisab Washingtoni linnas ja on 1811 aastal asutatud. Sinna wiiake need wõlad, kes tahawad nagu Saffeus, — oma ülekohut heaks teha wõi tagasi tajuda, tehtud olgu warguse wõi pettuse läbi, — siis annawad nad oma ülekohutest korjatud warandusest, üks wähem, teine rohkem, — wõlamajasse tagasi. Wäga paljud wiivad oma südame sunnil suured rahajummad sinna. Wiimasel kahel aastal on sealt majast kaks miljonit marka riigikassasse maksetud. Üks kõige suurem summa, mis 1826. aastal Londoni linnast sinna saadeti, on: 56 000 marka ja juurde ei olnud midagi tähendatud. Wäga palju on rahakirju saadetud wäikeses ja suurel summades. Mõne nädala eest leiti saadetud kirjades üks 35 kopikane rahakiri ja sinna juurde oli kirjutatud: „Keegi wanamees jaadab selle raha, mis ta kahe kiitrol eest — kui ta 16-aastane poisike oli, — warastas Kaliforniast ühe indiaanlase kaubalaost.“ Mõni päew hiljem saadeti üks pakk pabereid 48.000 marka. Saatja oli juurde kirjutanud: „Mitmed aastad tagasi warastasin ma riigiraha, — seda olen ma küll juba ammu tagasi maksnud, aga et nõnda teha, kui tõlner Saffeus tegi, — maksan ma nelja wõrra tagasi. Jah patutee on offaid täis ja Jumal teab, mis ma seepärast olen kannatanud. Üks patune.“

Kui siis kustil ükskõik kus riigis, — ewangeeliumi-koosolekuid peetakse, wõi kuski püha Waimu läbi ärkamised ette tulewad, siis on sisesaadetawad summad palju suuremad kui harilikult. Seda teewad need, kes oma südametunnistuse piina püüawad waigistada ning endid patufoormast wabastada. Jah, Juudase hõbetükid — kui südametunnistus ärkas ja patt põlema läks, — ei meeldinud temale; ta wiis need tagasi ja ütles: „Mina olen pattu teinud!“ (Matt. 27: 3—6).

Kui inimese waimu ja mõistuse filmad on alles finni, kui ta alles patuunest magab, kui ta alles südamest on furnid, — siis ta wõib ja teeb küll ja küll ülekohut ülekohutu peale, siis ta kraabib siit ja kraabib seal wõõrast raha kokku ja arwab enese õnneliku olewat, aga kui ta südametunnistus ärkab, siis ei wõi ta enam oma ülekohutust raha näha, sest see haibeb kui raibe ja on ta filmas jätk ja kole. Oh et igauks, kes seda fiin loeb wõi kuuleb, — täna seda wiletsat kohta ja seisust mõistaks ning ei teeks enam pettust ja kawalust!

Sinu pettus ja kawalus saab tõesti omal ajal awalikuks ja ülekohutuse südametunnistusega sina taewa ei saa!

Kuidas neid wõita?

Volkman jutustas ühel koosolekul järgmist:

„Eile õhtul tuli keegi naine meile ja ütles: „Wõtte minu 11 aastane poeg oma õpetuse alla ja olge temale kasuks: andke temale usuõpetust. Tema on ofte pattudepoori wajunud, jookseb ööd ja päewad ümber ega kuula enam minu sõna.“

Mina ütlesin: „Ma olin juba hilja aja eest ühe niisuguse wäitese kadunud pojaga koos. Tema filmis ja palgel märtsin mina palju pattu; patt oli juba oma waod tema palgeisse wajutanud. Kui mina temaga rääkisin, siis hakkas ta kibedasti nutma. Mina küsisin: „Kas sina nutad siis ka nõnda, kui sinu ema sinuga räägib?“

„Ei, siis ma naeran!“

„Aga mikspärast ja nüüd siis nutad?“ küsisin ma jälle.

„Ma nutan seepärast, et teie mulle Õnnistegijast räägite,“ oli wastus.

Siis ma ütlesin: „Armas laps, nii tõesti kui päike taewas hiilgab, nii tõesti wõid sa pattudest wabaneda! Minul olid need weel hirmsamad patud, mis mind wangis pidasid ja Jeesand Jeesus on mind wabastanud. Mina ei tee enam neid patte, mis ma enne tegin. Mina annan sinule kätt ja ütlen: Nii tõesti kui Jeesus mind patust wabastas, nii tõesti wõib ta ka sind teha.“

Kui pois 2—3 tundi oli nutnud ja nuuksunud siis ütles: „Paluge minu eest!“ Meie langesime põlwili ja mina palusin, ka tema palus. Aga kahju, et teie seda palwet ei kuulnud. Poisi palwe oli sügawasti südamlik; see oli ärawõitja palwe.

Armas kokku tulnud rahwas: Mina jutustan seepärast teile seda lugu, et tahtsin seda tõde teie südamele panna. Meie peame seist tigidat ja pööraht sugu elawad tunnistajad olema. Meil ei ole uhkeid ega kõnetarku jutlustajaid tarwis, waid tunnistajaid, üht rahwast, kes ütles: „Kristus Jeesus on päästja! Tema on minu õigus!“ jne. Meile on tarwis Jumala rahwast, kes patuwangidele ütles: „Meie ei taha teilt midagi wõtta, waid anda,“ ja see and, mis meie rahwale pakume, — peab enam wäärt olema, kui see, mis meil enne oli, nagu näiteks:

Kaks last mängisid sawikuulidega ja olid endi käed üsna mustaks teinud, mille üle nad siiski rõõmu tundsid. Seal ütles keegi:

„Lapsed, wisake need asjad ära: sest teie olete endid üsna mustaks teinud!“

Lapsed ei kuulnud sõna, waid ütlesid: „Arge rikkuge meie mängu!“ Aga wõõras mees pistis kätte tasku, wõttis 2 õuna wälja ja ütles:

„Lapsed, waadake, mina annan need teile!“

Mis tegid nüüd lapsed? Kas jäid ifka sawikuulidega mängima? Oh ei! Nad wiskasid sawikuulid kus seda ja teist, jooksid andja juurde ja sirutasid käed õunte järel. Nõnda peab meil, kes meie jumalariigis töötame, — neile inimesele, kes patukuulidega mängiwad, — midagi paremat asja Jeesuse armastusest ja püha Waimu tõöst ette näidata olema. Meie peame tunnistama neile Jeesusest, kes elab, ja näitama teed Jeesuse juurde. Ei mitte, et meie üksi teame palju Jeesusest rääkida, waid et Jeesuse elu ja wägi meist wälja woolab, siis wõime igale patusele kasuks olla. —

Mõned Waimuga täidetud inimese tunnused.

1. Ta tunneb walu pöörmatude pärast.

Inimene on üldiselt ka usuelus enesearmastaja. Siingi otsib ta seda, mis meeldib lihale ja werele. On nii mugaw istuda sõprade seltsis, lauldes Jssanda helbusest ja armust. Raske on minna nende keskele, kaugele Jumalast, wiia neile ewangeeliumi; sest seal on wastas kurat, maailm ja ka hooletumad usklikud. Ka nemad.

Kuid Waimuga täidetud usklik on saanud osa Jeesuse meelest. Ta on waimus näinud Wabastajat nutmas Jeruusalemma hukkamise pärast. Tal on ap. Pauluse kombel walu hinges, et paljud on kaugele Jumalast. Ta võib ühes Jeremiaga nutta oma rahwa häda üle. Aga ei mitte ükski nutta ja kaewata. Ta peab ka midagi tegema. Ta teab, et Jssand kord temalt aru nõuab, kuidas ta on tarwitanud oma andeid, wõimeid ja jõudu. Ja tal on hirm surmawoodi eest, kus südametunnistus teda süüdistab, et ta ei ole ohwerdanud Jssandale kõike andeid, kõike jõudu ja aega. Ta teab, et Jssand kohtupäewal küsib, kuidas on ta tarwitanud ja kasutanud, temale usaldatud talenti. Ta teab ka otsust paha ja laisa julase kohta. Ja ta tunneb sama, mis ap. Paulus, wõeldes: „Do mind, kui ma ei kuulutaks ewangeeliumi.“ See sügaw wastutustunne painab teda wõõd ja päewad. Ma pean kord aru andma Jssandale, kuidas olen elanud selle elu, ja kuidas olen tarwitanud seda armu ja neid andeid, mida Tema minule on usaldanud. Enesele elasin? Otsisin enda mugawust? Maailma tahtmine oli minu püüdmiste eesmärk, wõi Jssanda? Kõik see sunnib teda töötama, kuni on weel päew; sest päew on lühike — wõ tuleb pea. Ja häda meile, kui meie ei ole kasutanud neid hetkeid, mis meile on antud. Siis on liig hilja. Aga on ka weel teine põhjus, mis teda sunnib töötama. Ta mäletab, kuidas ta kord ise oli õnnetu, ilma Jumalata, ilma rahuta maailmas. Ta mälestab suurima tänutundega inimest, kes teda kutsus Jeesuse Kristuse päästmise juurde. Ta teab, et maailmas on paljud nii õnnetu, kui tema oli kord, ja wõiksid saada õnnelikuks Jeesuses, kui waid leiduks neid, kes läheks otsima seda ühte, jättes 99 teiste hoolde. Ja tunneb enda kaasinimeste wõlgase olewat, ja seepärast kohustub jagama neile, mida ta on saanud Jumalalt.

Püha Waimuga täidetud usklik peab saama teha hingede päästmise tööd, ja selleks ei küsi ta luba seltsilt.

Mõnda sinagi? Kas on igapäewane wõitlus uute õnnistuste saamiseks lõppenud sinus? See on waimlise suremise tunnus. Waata ette, et sa ei uinu, nii et wajud hukatusse. Mõnigi on alanud Waimus, aga lõpetanud lihas.

2. Ta armastab kõiki jumalalapsi.

Selgem Waimuga täidetud inimese tunnus on armastus kõitide vastu, kes on sündinud samast Wai-

must, kui tema. Mida lihameelsem on usklik, seda parteimeelsem on ta. Wäikesed lapsed on walmis riidlemas igast tühjast asjast. Inimene, kes on waimlikes suhtes alles laps, ehk küll halli peaga, on aina riisus teiste jumalalastega kõige tühjemate asjade pärast.

Waimline inimene kardab riidu. Ei mitte tött, waid riidu. Sest inimene võib ilma riidlematagi rääkida tött. Ja töde woolab temast, kaetuna armastusega. Ta ei taha haawata teist, sest töde parandab.

Lihameelne usklik jutleb parema meelega maailmalastega, kui usklikkudega, kellel mõnes asjas võib olla teine arwamine kui temal.

Waimuga täidetud usklik ei tantsi ühest suunast teise. Ta armastab oma kirikut, oma kogudust, aga jumalariik on temale üle kõige. Seepärast näeb tema kõigis uuestisündinud jumalalastes wendi ja õdesid ja armastab neid Jeesuse armastusega Püha Waimu läbi.

Mida ligemale Jeesusele, seda lähemal üksteisele. Ja kord istume kõik ilma wahedeta jumalariigis Talle pulmalauas.

Kus Püha Waim saab walitsuse inimeste üle, siina tuleb armastus Jumala rahwa keskele, seda ei ole waja sundida, ega üles õhutada; ta tuleb iseendast;

3. Ta on piibli- ja palweinimene.

Tähelepanuwäärne on see, et Püha Waimuga täidetud inimesed on olnud piibliinimesed. Piibel on olnud neile ifka püha raamat. Mingisugused teadusmeeste uurimused, piibli inimliku poole selgitamiseks, pole suutnud kõigutada nende usku Jumala sõnna. See on ja jääb neile üheks eriliseks Jumala ilmutuseks. Nemad wõtawad sõna, nii kuidas ta on ja saawad selle läbi kogeda waimu wäge. Ja see asetab nende jalad sõna kõikumata kaljule. Terwe piibel, Pühast Waimust antud, on Jumala sõna, see on nende tunnustus.

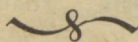
Palwe on samuti Püha Waimuga täidetud uskliku tunnus. Ei mitte palwe, mis inimene wae-waga ette kisub, waid see, mis uskliku südames alati elab. Palwe on õhkond, milles Waimuga täidetud usklik elab. Palwe on temale alaline salajane kõnelemine taewase Isaga. Waim temas õhkab alati taewa Jumala poole.

Samuti on eestpalwete jaoks temal igatus. Mõnda kui Kristus Jumala paremal käel palub omade ja maailma eest, nii palub tema maapeal ühes Waimus oma Meistriga.

Kas on minu elus Waimuga täidedud uskliku tunnuseid?

Kui ei, mis on põhjus?

Urho Muroma.

Wõitlus rahwa usulise hinge pärast praeguses Venes*)

P. Achenbach „Edawalguise“ misjoni sekretär.

3tm. 2 : 12—17.

Sama, mis ingel omal ajal Pergamusest ütles, kirjutaks ta ka praegusest Rõukogude Venest. Seal loovad Antikristus ja Kristus omale organismi rahwa masside keskel. Esmine tegutseb sõnakuulmata laste seas, teine sõnakuulmise lastes.

Wõime öelda, et kõikide revolutsioonide aluseks on: 1) teadmatus, 2) ebaõigus ja 3) uskmatus. Tagajärg aga lõppude lõpuks anarhia.

Juba 1869. a. ütles keegi Wenemaa asjade tundja: „Panslaaviliseft ja monarhistlikust Venest areneb välja enamulus ratsionalismi ja materialismi kaudu.“ Ja see ennustus ongi tõestunud.

Suur süüdlane praeguses Wene oluforras, on ka Wene ortotoksne kirik, kes ei kuulutanud enam ewangeeliumi, waid oli wajunud ainuüksi kombeteenistusse ja välisesse hülgusesse, olles manarhismi käsilane.

Rujukas näide kiriku sifemiseft madalast seisukorrast ja pimeduseft on kellegi preestri kutfari wastuses nii filmatorfaw. Kui meie misjoni inspektor õp. Jact enne sõda ajutas esimese ewangeelilise waimuliku seminari Lõuna-Wenes, siis kutfuti teda warsti kohtu ette, süüdistufega, et selle läbi mõjutab inimeft loobumast õigeusust.

Seal küsib kaebaja preefter oma kutfariit: „Swan, oled ja õigeusklik?“ „Ja isake!“ wastab see. „Kuid millega tõendad seda meile?“ „Do isake, — mina joon wiina, suitsetan, mängin kaarte ja wannun.“

Et usklikud, keda stundistide nime all tunti Venes, ei joonud, suitsetanud ega wandunud, siis oli see kofe filmapaistew tundemärk.

Teise selge näite annab prof. Martfinkowski kõnelus ühe punakaartlasega. M. sõites segafeil aegadel ühes täistuuhitud loomawagunis ühes punawäelastega, pidi pealtkuulama, kuidas üks neist uhkustas oma toorustega ja wägiwalla tegudega.

Et liiale läks, küsis M.: „Kas ewangeeliumeid nii on õpetanud tegema?“

„Ja, me pole kunagi ewangeeliumi lugenud. Oleme ainult selle kullatud kaant suurte pühade aegadel saanud suudelda ja see on kõik.“

Pole imeks panna, et rahwa keskel äärmiselt suur pimedus waimliselt walitses, kui Jumala sõna oli rahwa eest peidetud.

Seal juures kufas sama kirik taga ewangeelilist liikumist. Usklikud stundistid said palju kannatada. Selleaegsed Wene wanglad olid täidetud kahesuguse elemendiga: anarhistid ja stundistid. Weel 1916 a.

oli leida 300 ewang. usulist nende wanglais. Wene kiriku käd on määratud ewangeeliumi usu märtrite werega.

Piits ühes käes ja wiinaklaas teises käes pöörati rahwast ortodoksesse usku — isegi juute.

Meie ei mõista kohut siin. Kohtumõistmine jäägu Jumala asjaks, see pole meie ülesanne. Olen seda rääkinud seisukorra walgustufe mõttes.

Walitus andis küll teatud seadused wälja, millega oli antud mingisugune wabadus ka ewangeeliumi usulike, kuid neid seadusi tõlgiti ka oma moodi.

Saksamaa on head ja paha annud Wenemaale. On antud ewangeeliumi, kuid on antud ka Marxi, Häeckeli, Darwin ja Nietzsche raamatud. Seda, mida Saksamaa idealiseeris, seda peab praktiseerima nüüd Wene rahwas.

Revolutsiooniga awanes waba wõimalus ewangeeliumi kuulutada. Suurelt mõjus praegusele waldawale ärkamisliikumisele kaasa Wene sõjawangide

saabumine kodumaale. Nimelt oli Saksamaal 3 miljonit Wene sõjawangi, kelle keskel ewangeeliumi kuulutufe tööd algasid niihästi kirik kui ewangeelilised wabad suunad. Jumal õnnistas seda tööd imelikult. Sõja lõpul polnud ühtki wangilaagrit, kus oleks puudunud ewangeeliumi kogudus wangide keskel. Meie misjoni ajutises, Wernigerodes on üffi juba 500 wenda neist ettevalmistust saanud jumalariigitõõks. Ja kõik need usklikuks saanud sõjawangid läksid sõjalõpul tagasi oma kodumaale, wiies kaasa ewangeeliumivalgust ja tuld, mille tagajärjeks olid suured ärkamisliikumised.

Ja need wennad räägiwad, et suur waimline liikumine Venes on just sellest ajast pärit. (Kui ime-

likult oli Jumal seda kõik juhtinud ja korraldanud).

Kuid meie leiame ka suurt wõitlust usu wastu. Esmine samm oli kiriku wastu. Pärast aga arenes see wõitluseks kõikide uskude wastu ja lõpuks wõitluseks Jumala wastu.

Lehtedes ilmuvad mitmesugused jumalateotawad karikatuurid, mille alla kirjutatud: „Maiste ifandatega oleme walmis saanud, nii saame ka Jumalaga walmis.“

Wenemaale on usk oopiumiks rahwale. Riigiuisust on kujunenud ateismus. Wene rahwas ootas õiguseriiki, kuid pettus.

Ja mis on kõige selle tagajärg?

Toome siin mõningaid pilte Wene elust.

Jagufugused waimulikud mõjutused noortele kuni 18. eluaastani on keelatud. Täiskaswanuile kuulutatakse, et peab wõimalikult warakult abielluma ja tihti abielluma. Abiellumine maksab ainult 60 kop. Sama kerge on lahutamine. Nii ongi siis ka meestel fagedasti sama palju naisi kui aastas päewi.

Milijed raskused arenewad sest wälja perekondlikul ja kõlblisel alal?

P. Achenbach.
Wiibis hiljuti Cestit.

*) Ettekanne peetud Tallinnas Metobisti palwelas 16. X. 29. Siin lühendatud kokkuvõtte. P. A. on waremaltki kord külastanud Cestit. Tuntud ja armastatud soojahüdamliku misjoni mehena ja ewangelistina. On ka C. E-lane.

Teine pilt: Üks ajaleht tõi ühe laulu pealkirjaga: „Wiimane laul Jumalast.“ Lapsed kaaluvad, mis teha Jumalaga kui kasuta olemusega. Tappa oleks asjata, aga waja tööle panna. Ja nii wiiafegi Jumal masinasse, kus ta masina alt peab läbi käima ja peeneks jahwatatakse. Ning lõpuks siis sõnad „ja masin tappis Jumala“. (Tähendab tehnikat ja kultuur häwitawad Jumala).

Millist lõikust kannab see?

Weel üks pilt. Wene uuemad kirjanikud arutafid läbi 10 käsku ja leidsid, et praegusel ajal need enam ei kõlba, waid nende asemel tuleb luua uued seltskondlikke tundeid käsitawad, mille ülesanne inimese pimedaid tunge keemilisel teel puhastada.

Kuid see waim on ka Lääne-Euroopas arenemas, nagu Wenemaalgi.

Kõik usuwastafed organisatsioonid juhatakse Moskwa kaudu. Ja uuem hüüdsõna on: „Enne jumalatus ja siis tuleb revolutsioon iseenesest!“ See läheb läbi kõigist rahwast. Kas Kristuse kogudus mõistab oma ülesannet! Ehk läheneme sellele ajale, kus paljud usust ära langewad.

Aratusliikumine Wenes kasvab, kuigi ka hädad rasked. Iddajõnumid julgustawad meid. Ühest sõjawäelehest Weneft lugemin, kuidas ka isegi punaarmee juhitud waimulikke liikumisi ja sõdurid kuulutawad oma kaassõdureile ewangeeliumi. Leht kaebas, et on ettetulnud juhtumisi, kus isegi rügemendi masinaga kirjutatakse waimulikku kirjanidust lewitamiseks. Keelwalitus näeb selles suurt hädaohtu.

Kui ateism tegi tühjaks ja abituks Wene inimese hinge ja ortodoksne kirik ei suutnud rahuldada, siis leidis ewangeelium teed. Nii on see kõik ühest küljest ettevalmistusüks ewangeeliumi wõitumisele.

Kiri Lõuna Wenemaalt ühe jutlustaja leselt jutustab, kuidas ta abikaasa wagunis tapeti ja palwetades lahkus Jumala juurde. „Mu süda walutab, kui ma näen oma wäikest last. Olen üksi, üksi. Ei nurise

siiski Jumala wastu, kuigi on raske. Paluge me eest!“ — nii kirjutab ta.

Hiljuti sain kirja Siberist, mis algas sõnadega: „Olge ikka rõõmsad!“ Wil. 4:4. Selles kirjas jutustab see jutlustaja, kuidas teda ewangeeliumi kuulutamise pärast saadeti 6000 km. kodusse emale. Kuid ta ei jätnud siiski ewangeeliumi kuulutamaft ka sealgi. Nii saadeti teda karistuseks edasi weel 2000 km. „Kuid see ei tee midagi! Töötan edasi! Siemiselst läheb hästi! Issand on tööd õnnistanud!“ nii wäljendab wend.

Wiimased sõnumid mitmeist Wenemaa nurfakdest jutustawad wõitumest. Kuid palju wajakawad nad meie eestpalweid.

Hiljuti trükiti Odeszas piibel. Leningradis jätkab oma tööd ka piibliõminar, kuid suurte raskustega, sest puuduwad ruumid õpilaste paigutamiseks. Nad paluwad meie ainelist abi.

Ateism on sünnitanud suurt nälga ewangeeliumi järele. Meie wennad teewad misjonitööd Soome-Ugri rahwaste keskel. Jägi Kamtschatka poolsaarel. Siberi jääwäljad wõiwad weel õitseda kui Saaroniõrg.

Issanda töötus Pergamuse kogudusele maksab ka iva kohta. Kristus seisab oma Issa wäes ja ta käes on wõitluse mõõk. „Mina tahan teie eest wõidelda, aga teie peate wait olema!“ Ta on kui kangelane Wenemaa koguduse ees. Ta ütleb Pergamusele: „Sinu häda on minu häda, sinu raskused minu raskused, sinu wõitlused minu wõitlused ja seepärast ära karda ja pisuke tarjute!“

Kuid idal on sõnum ka läänele. Wene kirjanik Gogol ütleb omas teoses: „Surnud hinged“ — „Olge elawad hinged selles usus!“ Argem ainult kuulagem ewangeeliumi, mitte ainult ärgagem ja uskugem, waid, wõtkem wastu elu, mis tuleb Jumalast. Jumal on eluallikas. Ta kutsub ka surnud hingi elule. Ka findki, kui oled weel surnud Jumalale! Kuule täna ta häält, täna õhtu. Tema tahtmine on, et kõik õndsaks saakfid. Tahad sa päästmist?

See auline nägu.

Ewangelistina tuntud arst dr. Ziemann jutustas kord, ta olla Leipzigis ühte torni läinud, et ülalt waadelda wana lahinguwälja. Ta saatjal olnud filmatorkawalt inetu nägu: üleni armidega kaetud. Dr. Ziemann küsinud, miks just ses ametis selline mees, kelle wältimus wõõrale eemaletõukaw. Talle wastati: See mees on wiis inimest leekidest päästnud ja seejuures raskeid haawu saanud. Kui armas oli arstile nüüd ta inetu saatja! Ta näis talle kangelasena. Armid olid talle aumärkideks. Nendeta

oleksid wiis inimest tuleroaks saanud, nüüd olid nad päästetud. Kas ei ole see mees ilus pilt me Päästjast? Kuigi waid nõrk pilt; sest palju enam on Issand teinud, palju suuremat kannatanud, palju auhksem on tema wiik. Tema haawade läbi on meile terwis tulnud. Selle eest täname Teda igawesti. Kristuses tõestub kahesugune sõna: Ta oli nii põlatud, et warjati näod Ta ees! — ja: Ilusaim inimlastest! See kahesugune nägu on meie hingeõnnistus!

TÜRJKUS.

Hiii.

Kuluvad aastad nii kui hetked, mõned walbuwad vanusse, millest waid alalik igatsus, kaebe — uuest saaks noorusaegesse!

Kevad on läinud, suwi on läinud, kajab kutse lõikusele. Oota, oh elu, pole mõni jõudnud minna üldse veel põllule!

Ruttab waid elu wastamata, annab, kellel on ennegi. Viletsa hinge tühjusest jääwad raugad nutma õhtusse. Eestist. P. S.

Muljeid 5. rajariikide C. E. noorte konverentsilt.

Kell 2 päeval kogunewad kõik noored osaduse ruumidesse, kust wõetakse uuesti lipud, et korraldada

demonstratsioon — rongikäik linnas.

Päewapildiparadaid kirjutiwad meid selle juures üli-tihti. Drfester aletus rongi ette. Esimesena tuleb Soome lipp, siis üks Väti ja kolmandaks Eesti. Kii järgneb neid veel ligi paarikümmeid, kujundades pika rongi, mis nüüd w. Rabe ja Schürmanni komandol sammub läbi tänavate. Drfester mängib, lauldakse waimulikke laule, eraldi palju „Wöttem Zumalale laulda ilka rõõmsalt jüdamest. . .“ Znimejed ilmuvad atendele, paljud ühtiwad rongiga, sammuwad kaasa. Järjest taawades jõuab rong teatri ette turuplatšile kesklinnas, kus kl. 3 algab

wabaõhu koosolek

Annchen v. Tharan, ühe uskliku tütarlapse ja heategija ausamba juures, feda lugupidamisega mäletab Meemeli linn. Kus tõsine waga elu ühineb ligimesarmastusega seal wõidab ta siidameid, seal hindab maailmgi feda. Kui jageli on meie usk aga ainult sõnades.

Koor laulub ja siis kerfib esile Schürmanni kuu. „Kui teie arvate, et ristiusk on iganenud ja wälja juremas, siis effite, mu sõbrad! Meie, noored, jün oleme elaw tunnistus ristiusu wõitwast wäest. . .“ Umbes nii algab ta kõnet julgelt ja mõjuwalt. Teisena kõneleb w. B. Koljo õigesti noorusest, mis pole mitte ainult teatud arw aastaid wõi ajajärgi meie elus, waid mis on midagi enam — wäljendub õnnes, iluduses ja jõus. Kui paljudel noortel on juba jumapitser palgel — patt on häwitawud nende nooruse ilu ja jõu. Kristuses omandame tõsise nooruse.

Lõpuks kõneleb veel Hamburgist meremeeste misionär Hohndorf Jeesusest kui pea saabuwaft kuningast.

Kõige rohkem 3/4 tundi, siis on see koosolek läbi. Saks wiiifi ruttu ja nagu mõdgaga lööb. Tuhanded inimesed kuulafid tõiselt sõnumit ristiusu, wäljaarwatuud mõned mehed, kes wafst olid joobnud. Teatatakse koosolekust, mis kofe kell 4 algab kirikus ja taas sammub rongiga noorte hulk ühes rahwaga edasi, juubudes kirikusse, kus algawad teemitõned.

Jumalat austawa noorsoo põllumaa.

Siia kuulub „Usklik wanemate kodu“ ja „Zumalafõna kool“. Esimesest oli määratud kõnelema G. Rabe ja P. Sint, wiimane teem jäi ära aja puudusel. G. Rabe kirjeldab Timoteuse usklikust saamisest ja ta noort elu, kuid ta feda mõju, mis olnud wanaemal ja emal ta peale. P. Sint näitab kõnes, et kodu on kogu rahwusliku ja jeltskondliku elu nurgakividest, sest mõjud ja muljed, mis keegi omandanud lapsepõlwes, jääwad püsima kogu eluks. Kuidas wanemad, nii ka sageli lapsed. Meie arengus mängib suurt osa päriwuse seadus. Auline, kui teegi tohib omada usklikkude wanemate kodu, mis wõib olla peljupaigaks tormides.

Sedagi koosolekut ilustasid koori- ja soololaulud.

Pärast õhtusööki on kl. 8 samas kirikus

äratuskoosolek.

Teemits: Põgenel üks käsi noorsoolel. Algujests mitmed koorilaulud, laulud ja soolo w. Attilalt: Armjaim Jssand Jeesus! Seb. Wachi, millise kannab ette mõjuwalt inspiratsiooniga. Väti koori laul on kõlaw ja meelesoluline. Deklameerib keegi wend. Sisfjuhatause teeb kindr. sup. Gregor, ütleb muu sead, et kõige tähtsam on põgeneda ijeenda oma „mina“ eest. On ka

leedu koor laulnud, kõneleb õp. Schürmann: „Noorsugu, põgene ebapuhtuse eest!“ Timoteus wõis siis olla kõige enam 25 a., järelkult just selles eas, kus kired ja instinktõid tahawad wõimsalt wallutada noori. Selles eas on paljud lan-genud. Toob pörutawa näite ühest iludusest, kes pidi oma elu enneaegselt lõpetama haigemajas, et ei olnud põgenenud ebapuhtuse eest.

Ujapudujel jääb ära Rabe kõne ja lõpuks kõneleb Beier „Noorsugu, põgenemises on sinu pääsmine.“ Selle järel laulab soololaulu eesti keeli õ. A. Aruwald. Veel lõpp-palwed, teadaanded jne., ja seega lõpeb see koosolekurikas päew.

Õnmaspäewal seame nii fiske, et jõname palwetunnile. Dien huwitatud näha, kuidas wõetakse siin ka palwetundidest oja. Minu imestujeks on osawõtt rohkearwuline. Juhatab w. Freimann Väti. Kõneleb, kui tähtis on, et Jeesus saaks olla täielik peremees meie südames, et meie elust paistaks wälja — Jeesus on selle fiske mõnuud — ta ei kuulu enam — teistele. See on siis wafst õnnis jumalalapse elu ja wõidurikas.

Palutakse põlwili, kuna üldisil koosolekult tehakse feda püsti tõustes. On nii hea, kui saab siingi lihtlat eesti wiiifi Zumalat kummardada. Paluwad waga paljud, igauks lühidalt. Palju oleksime meie Eesti usklikud wõinud sellest palwetunnist õppida, et ferd taotfid meie jumawad waimilised ja wafstawalt pidab palwed. See oli õnnistatud palwetund.

Kl. 10 algab teemiline koosolek ainel: Zumalataustawa noorsoo süwendamine. „Kõnnitamistõdealustel“ kõneleb õp. Schürmann ning „Harjutamisest jumalakartuses“ Attila ja Koljo. Kõned head ja mõjuwad, eraldi faks wiimaft. Esimene selgitab jumalakartuses harjutamise abinõudest, millest teeniwad: piibli korrapärane lugemine ja igapäewane palweelu, nagu ette nähtud C. E. töotuskaardist, siis ühenduse pidamine jumalalastega ja osawõtmine koosolekust, mille mõjud wõime fanda üle igapäewafesse elu.

Wiimane selgitab kohesujst harjutamisest. Üks on lihalit harjutamine, kus meie oma wana liha, oma mina püsime paran-dada ja harjutada paremusele, kuid alati ebadünnestub wõi wariseismiga lõpeb, ning teine Zumala töö meis läbi meie pankrottide.

Kell 2 p. l. on korraldatud Johannefe kirikus kogudusemaja faalis koosolek jumalariigi töetegijale, kus refererib õp. Schürmann teemil: C. E. töö põhiõoned. Umbes tunni kestwas kõnes selgitab referent tähtsamaid ja olulisemaid alusikime mainitud noorsootõdes, selget wahet tehse kristlikkude noorsoo organisatsioonide wahel, mis ei püü uussünni alusel ja näibates, milliseks õnnistuseks on olnud C. E. noorte töö Saksamaal, kus praegu üle 40.000 C. E. lafe.

Koosolekust wõtab oja palju luterikiriku pastoreid, kes päraft ehitawad läbirääkimiste ajal käsimusi ja ka negatiwifed arwamisi, millele S. selgelt wastab, beldes tõtt otsekohest.

Kell 4 p. l. jatkuvad teemifõned. Käsitufel on: Zumalataustawa noorsoo kutsse. Kõnelewad 1. Ceskuju kristliku elu wäljelaamisest — Luq Liibawist ja 2. Jeesuse Kristuse sõjamees ja töetegija — Rabe, Riiaft. Rahjaks eelmise koosoleku tõttu polnud wõimalik oja wõtta sellest, ega wõi feda sellepärast lähemalt kirjeldada. Üldiselt olla hea olnud. Saime wahapeal veel jutelda Schürmanniga ja küfida tõst Saksas. Mainis, et nelgi on olnud tõdes mitmeid raskeid filmapike, kuid kõigest hoolimata lähed töö edasi.

(Järgneb.)

Rongikäigu eesotsas on näha pajuuafoori ja esimesena Soome lipp, mida kannab P. Attila.

Koosoleku lõpul näeme mõndagi tuttawat. Tulewad terwitama ka Abruka saare noored wennad, kes saanud ärkamist talwel, ja sobimegi, et oleme walnis minema esmaspäewaks sinna koosolekut pidama.

Peale lõunat paadisõit merel ja õhtul taas koosolek. Wend Britast, jõudnud tagasi maalt, wõtab osa. Mängufoor aitab kaasa. Püüame oma nõdruses kuulutada sõna äratusesks.

Esmaspäewal enne lõunat waatleme weel lossi sifemust, mille müürid jutustawad ajaloolisi keskaja õudusi katoliku ajast. Waatleme kambrit, kus leitud sifemüüritud rüütel ja käime muuseumis, mis asub ka lossis. Mõndagi huwitawat leidub siin.

Ent siis ilus sõit purjekal

Abrukale.

Meid wiib üle tuletorni waht oma paadiga. On saanud ühes abikaasaga talwel, ärkamise ajal usklikuks. Müüd ei hoolitse mitte ainult selle eest, et tuletorn alati põleks, waid et ka oma elu oleks kui tuletorn, kesk mäsjawat elumerd. Issand andku selleks armu!

Õhtul koosolek õe Paeti juures. Ta üks meie lehe agaraist lewitajaist seal usklikul saarel, kannab südamel saarerahwa päästmist. Elab siin saarel umb. 150 inimest. Talwel neist saanud usklikuks mõnikümmend. Kannatawad ka tagakiusu, kuid mitmedki wõitlewad edasi truuwilt. Issand kinnitagu neid!

Peale õnnistatud koosoleku saame weel usklikudega oma wahel olla koos ja paluda, samuti julgustada argu.

Hommikul on tormine, kui peame sõitma tagasi mootoril. Lained peksawad sisse wett, kuid hea Issanda helduse läbi saame sadamasse.

Saarel wõifime näha ka kuulust Abruka hirwe ja kitsesid. Kenad loomad, elawad riigi kaitse all ja üsna julged.

Arutame sõitu Mustjala panga juurde, mis asub Saaremaa teises ääres — kõrge kallal, kuid et mul lehe wäljasaatmisega kiire Tallinna tagasi, loobume sellest ja sõidame süda Saaremaasse, Kärla kihelkonda

Zõompra külla.

Siingi saame kiirelt korraldada koosolekut. Wend Pikkjaan on õiges elementis selles koosolekus. Mõnedest tunda, et nad raja ääres seisawad ja südames

wõitlus, kuid ei julge otustada. Wend P. laulab seekord õige soolot ja mina saadan. Julgeme külas seda, mille poolest linnas punastukfime. Oli kena koosolek.

Järgmisel hommikul ütleme „jumalaga“ armsale pererahwale, kes meid armastuses wästu wõtnud, ja laheme. Saadan mõned kilomeetrid P., et siis Kuresaare tagasi pöördä. Mõni kilomeeter edasi sõitnud, kohtame tee ääres tuuliku juures wõõrast naist, kellega algame juttu, ja peagi selgub, kui oleme jõudnud usuasjadeni, et meil tegemist ühe murelise, waewatud südamega, kes pole kaugel jumalariigist. Rahjatseb, et ei teadnud eilafest koosolekust. Otustame seda puudust sellega tasuda, et asetame oma rattad kiwiaia najale ja teest paar sammu eemal tuuliku all peame wäikese palwetunni. Seletame Jumala sõnast otswale hingele õnnistusteet ja kummardame siis arnutroonile. Kui hea, et Issandaga igal pool wõimalik kokku saada, mitte ainult walitud paikades! Ja seal tuuliku all jutustame naise südame hädaft, heale Jumalale, kes Bojas armastanud tedagi. Ja kui palwelt üles tõufeme on ta süda kerge, nagu oleks kadunud koorem. Täna des ja õnnistades saadab ta meid minema.

Unustamata filmapilk. Üksteisele tundmatud, kuid wõime üksteist teenida eluleiwaga.

Kui aulised on, Issand, ju teed ja saatmisel! mõtleme, kui rõõmuga wõime istuda jälle ratastele.

Weel mõni kilomeeter sõidame seltsis ja siis istume maha kaunile heinamaale puude alla. Weidi puhunud, tuleb lahkumise hetk. Kummardume oma kuninga ette, et üksteist usaldada ta wägewatesse kätesse. Siin oleme taas tundma õppinud, misfugune eesõigus on kahekesi reisida ja miks Issandki saatis oma jüngreid wälja kaks haawal. Milline jõud on siis, kui need kaks wõiwad töötada ühes meeles.

Ja siis lahkufime . . .

Tema sõitis saare põhjapoolset randa ja Muhumaad weel läbi käima, et siis Hiinamaa kaudu Tallinna jõuda, mina aga Kuresaare, kus sain ütelda weel nägemiseni sealsetele armsatele sõpradele, et siis rutata „Gestimaale“, mis mind läbi õõ kandis Rohuküla sadamasse ja sealt edasi juba rongiga Tallinna.

Siin aga lõpuks annan edasi nüüd kõik need soojast südameft tulnud terwitused kalleilt Saare kaaswõitlejailt. Üksford ei lahuta meid enam meri ja see on ülewal, kus „merd ei ole enam“.

Dr. John Mott rahwuswahelise kristlik-üliõpilaste ja noortemeeste töö wäsimatu juht sai Jaapani keisrilt pühade waranduste ammärgi. See on kõrgeim au, mis ühele mitte ametlikule wälismaalasele õnaks saanud keisri walitsuse aja kestel.

Georg Mülleri waestelaste kodud Bristolis wõifid hiljuti tagasi waadata 93 aastajele tegewusele. Selle juures oli näha see tõjasi, et Georg Mülleri Jumal on ka ta järeltulijate Jumal. Üle 5 miljardi senti on sissetulnud selle aja jooksul, peale selle weel toibuaineid, riideid ja muud andeid. Praegu on asutuste juhatajaks William M. Vergin.

Ujuwastane propoganda Nõutogude Wenese ei huwita sugugi nii suurelt rahwast kui oodati. Hiljuti pidi awatama

Leningradis ujuwastane ülikool. Esmesele kurjusele pidi tulema 500 üliõpilast komandeeritutena. Awamisest oli tulnud aga ainult 50 osawõtjat. Jäegi jarnaseid kui Putilwoi ja Trengolniku wabrikud on täiesti ära õelnud ja pole ühtegi saatnud.

„Auf d. Warte.“
Usklikke punaarmee Wenese on mitmetes organisatsioonides umbes 30.000. Ateistid on wõimetud wõitluses sellega, sest juure rahwahukade filmis on ateistid üks puht riislik organisaatsioon, kuna usklikud omawad idealismuse ja martüüriumi anwalguse. Nii kirjutab „Wahrheitszeuge“.

Saksa telgimisjon pühitkes oma 25 a. juubelit. Selle ajutaja oli ewangelist Jakob Wetter.

Teinekord ütles ta palwetunnil: Kui sa tahad jõuda jälle ühendusse oma Jumalaga, ühte palweellu, siis pead sa ennast esmalt viia lastma Jakobi kaemule, et Isjand seal mõtab ette nelja filma all su maja läbiotsimise ja oma püha sõrme paneb igale haavatud, mädanemale plekile su südames ja elus, kõige peale, mis ei ole korras majas ja elukutses. Ühe sõnaga, sa pead anduma. Jumal võib waid elada neis, kes Talle anduvad, oma elu seks annawad; ainult need jõuawad palweellu. Sa pead lastma Isjandat oma piitta tarwitada, oma warjatud siiseelu alal, kuni endine rõõwlikoobas, endine kaubamaja on puhastatud wiimseist ebapuhtaist küllalifist, kuni palweleek jälle selgesti võib põleda su uuesti kordafeatud südame templis. Ise ei suuda sa wälja ajada ühtki roojast waimu, aga Isjanda kätte üle anda ja Tema hooleks jätta mõid sa iga waenlast, keda Ta üles leiab su südames ja waenlasena awalikuks teeb tundemärkide abil.

Sa mõid paljastuda ta kohtumõistwa waate ees ja üle anda Talle kui kohtumõistjale, mis su südames ei taha alanduda Ta walitfuskepi alla, mis kõneleb niisuguseid äraandlikke sõnu: „Meie ei taha, et seefinane peab kui kuningas meie üle walitsema.“ —

Kuidas Hauptwilis palju hatgeid on ka ihulikku terwist saanud, fellest kõneleme hiljem. Et seal aga on terweks saanud palju, wäga palju haigeid hingi, seda näitawad aulised tunnistused, ja seda tunnistab ka oma eluga mõnigi jumalalaps, kes weel elab siin maailmas. Millised inimesed sinna kõik ei tulnud! —

Oli keegi noor fakslane Baltimaalt. Ta luges kord ühelt Stockmayeri traktaadilt järgmisi sõnu: „Jumalalapsed ei ole enam muldusid, kes roomawad tolmus ja toidawad end tühjast põrmust.“ See sõna tabas teda wägewasti, ja walgustas walgukiirusel ta terwet elu, ta lootusi ja tulewikuplaane, et ta otsis tund tunnilt elu Jumalalt. Ta tuli lossi. Jumala Waim mõis teha seda tööd ta juures. Kui see, kes Jumalast ära wõidetud, ja kes ei teadnud enam muud elu eesmärki, kui Talle kuuluda, läks ta tagasi oma kodumaale ja sai seal õnnistatud aratusjutlustajaks, kuni Isjand ta warakult koju kutsus.

Tuli sinna südamehaige noor üliõpilane — Gaston Frommel oli ta nimi — otsekohe füüsilisest ja moraalsest murrangust, nagu ta ütles. Maailma walu täitis teda. Stockmayeri käte pealepanemise läbi sai ta terweks oma südamehaigusest, ja Jumala Waim jagas talle oma ande. Ta sai mõimsalt kinni wõetud Kristusest. Kümme aastat hiljem seisis see noormees usuteaduse profesorina oma üliõpilaste ees Genfi linnas ja hüüdis nende wastu ikka jälle leegitsewa waimuwäega: „Ei teaduse ega kõnekunsti läbi ehita Kristus oma riiki, waid Jumalale pühendatud ja pühitsetud isikute läbi.“ Ka tema suri wara olles oma tegemuse haripunktil. Aga nagu ütlewad ta isamaa usuteadlased, paistab ta nimi Alexander Wineti kõrwal ikka heledamini usuteaduse taewal. Peale ta surma andis wälja keegi ta sõbrust ta järelejäänud opologetilised (ristiusu kaitselised) kirjatööd kolmekõitelise raamatu kujul, ja iga-

Otto Stockmayer.

Jeesuse Kristuse tunnistaja ja järeלקאי.

Alfred Rothi järele Joh. Sarow.

päewaga suureneb mõju, mis läheb wälja fellest teofest. Blaise Pascali terammeelega ühineb tas wõimas and hingi Jeesuse juure wiia, mille Stockmayer tahtis wajutada kir-

janiku waimusje. —

Kes jõuab jutustada, mis sündis püha hinge-hooldamistöõ puhul ülmal maja käikude peal olewas Stockmayeri waikses töötoas, kuhu minnes pidi kolm ehk neli treppi üles astuma, — kui paljud Jumalaga osaduse katkenud sidemed said kokku sõlmitud elurikkaks ühenduseks, ja kui paljud leidsid seal uue eluorienteerumise? Igawik saab kord kõik ilmutama. —

Alguses püüdis Stockmayer hoolega selle maja tööle kohaseid mees- ja naiskaastõõlisi mõtta. Es-malt aitas teda kõrgesti haritud waimuga mõitud daam Prantsuse-Schweizist madame Malherbe. Ta aset täitis hiljem preili Emilie Schläpfer, endine käsitööõpetajanna Appenzelli maal. Ta on üdise tuttawaks saanud „õe Emilie“ nime all. Ta elu-motto oli: „Suremise läbi lahti, oma olemusest!“ Mainitud motto järele käis ta ka lossis töötades. Enne kui Jumal ta koju wiis 1902. aastal pidi ta tegema läbi raske ja äärmiselt walurikka haiguse. Ta hauakivile lasti Stockmayer panna sõna: „Tul-nud suurest wiletsusest.“

Pärast ta koduminekut waheldusid mitmed kaas-tõõlised. Wiiks liig kaugele, kui hakata nende nimesid siin kõik nimetama. Nad käisid oma teenistuses majajäsa joonis ja andsid oma parima, et hingi edasi aidata. Stockmayer ise ei pidanud seal wäga palju palwetunde, ajajärkel, mil ta oli alati kodu; wiimaseil aastakümneil pidas ta neid waid kolm korda nädalas. Ta kõneles waid 20 kuni 25 minutit. Seega olid kõned lühikesed, aga maitse-rikkad. Nad sarnanesid laemule, mis olid ääreni täidetud jumalikkude jaladuste siuga. Harilikult istus kõrwallauakeste ääres keegi mend mõi õde; wiimaseil aastakümneil preili E. w. Feilich, kes üles kirjutasid palwetunnid. Hiljem, alles paljude aastate järele, lasti ta nad wälja anda. Sel kom-bel tekkisid ta kallid kingitused Isjanda kogudusele, raamatukesed, mis mõidawad weel tänapäew alati tähelepanu ja mida loetakse innuga, näit. „Mõtteid prohwet Eelta üle“ „Israeli umbusk teekonnal läbi kõrbe“, „Jumala hääle kuulmine“, „Amberpöõrmine“ „Raafukešed“, „Maria ja Marta“ „Abraham usk-likkude isa“ „Waade Jeesuse peale“ ja palju teisi. Ta sõber, parun von Gemmingen Württembergis, õline piiblite lewitamise edendaja alustas „Kristlik-kude Kolportööride Ühingu“ Sernsbachis, Woodeni maal, hiljem Vichtentalis, et wõimaldada nende ja teiste raamatute lewitamist. —

Criti mõjuwalt litgutab maadlejat see, kui ta wiibis Hauptwili lossis, et seal ei kõneldud külla-liste suhtes midagi maja enese tarbeist. Stockmayer wiis läbi kõik kuninglikult, nagu keegi kord õieti tähendas. Naeruwäärt madala hinna eest — pal-jud mõttis ta üsna müüdu wastu — sai majafeltfi-line hea sõõgi ja mugawa, kui ka lihtsa, kenasti siseseatud toa.

(Järgneb.)

TALLINNA KESK

Koosoleku laulud.

1.

Dh ofjasta täna, mu kallis sõber, Miks Jeesust ei taha sa? Miks tahad sa käia veel pattude teel Ja õnnistust põlata ka?

Koor: Dh ofjasta seda just nüüd! Dh ofjasta seda just nüüd! Miks Jeesuse juurde Sa täna ei tule? Dh ofjasta seda just nüüd!

Waim tõmbab sind täna, mu kallis sõber, Miks seisad veel vastu sa. Dh võta nüüd vastu ta hel- duse kätt Ja lase end aidata ka!

Weel täna saad armu, mu kallis sõber, Kui jü- dame lahti teed. Weel täna sind hüüab su Jeesuse hää: Dh wali nüüd õndsuse teed!

Dh wasta veel täna, mu kallis sõber, Mis ta- had sa teha nüüd. Kas walid sa igawest hufatust siin, Wõi õnnistust, elu ja hüüd? Ew. I. 83.

2.

Õnnistuste mäele saadab Jeesus meid siit armuga, Noore rohu maa peal sõõdab, Meid, kes käivad Temaga.

Koor: Dh kui hea siin elada, Õndja tänu jeltiga Lahti kõigest muredest, Mäeme ainult Jeesukest!

Õnnistuste mäele üles, Kes ei lähets Temaga? Kus me' imehülgwas ilus Mäeme Jeesust rõõmuga.

Õnnistuste mäel ma kaua Tahats magust mait- sedit, Kus meil Jeesus katab laua Ja ka täidab karika. Ew. I. 9.

3.

Kui palju on pattu mu juures, Kurb lugu ou minuga just, Ma waatan siin nuttes ja mures :; Ja ofsin veel hoolega ust. :;

Ma olen üks nõdrem ta nõudja Mind ometi kutsutud sai, — Üks vileksam edasijõudja, :; Ta siiski mind jätta ei wõi. :;

Ta wigadest lahti mind päästab, Ta pattudest puhutaks mind teeb, Ta usku ja lootust mull' annab :; Ja uksest mind sisse ka wiib. :;

Mu pattu on palju kui liiwa, Kui mäed, mis ei tagane m'ust. Küll teewad mu kütted mull' waewa; :; Kuid Jeesus teeb lahti mull' ust. :; E. t. h. 78.

4.

:; Tule koju :; Dh sa effinud hing! Oled kaugel, ei seal Paista päike su peal!

Koor: Dh ära kadunud laps, Tule koju tagasi! Dh tule koju tagasi!

:; Tule koju, :; Meie ootame sind! Dh, et nut- tes nüüd veel Väheks pehmeks su meel!

:; Tule koju :; Miks sa wiibid seal veel? Oled waenlase wäes, Walu tunned ta käes.

:; Tule koju :; Jsa juures on hea! * Näitab het- dust ja hüüd, Ta ei arwa su süüd. Ew. I. 30.

Väljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Vastutav toimetaja: P. Sink. Toimetuse aadress: Tallinna, Villardi t. nr. 7—1.

2900

Trükitist ilmunud R. L. Marley poolt kirjutatud elu- lugude kogu

„Woolawaid allikaid“

heal paberil, nägusa wälimusega, haarawa ja süttitawa siuga.

Hind 50 senti. Suuremal arwul %/o.

Reflladu — Tallinna, Zisraeli 12—4.

Ka tänawu jõuluts ilmub

Laste=album

E. B. K. Seltfi wäljaandel, wärwiliste piltidega, mit- mejuguaste lastetohaste jutustestega ja luuletustega, heal paberil ja meeldiwa wälimusega. Trükitist ilmunisel tea- tatakse selle hind ja saadetakse proowiexempl. eriti p.p. koolidele.

Reflladu — Tallinna, Zisraeli 12—4,

Teen iga- juguseid Kellasepatöid.

Tellimised palun ära anda: Tallinnas, Willardi tänaw nr. 3—10 (hoowis).

Terwitades w. G. Henny.

Väga kohane kinkimiseks lähinevail jõulull puha- päevakooli lastele kui ka üldse lastele ja noore- maile on õp. E. Modersohni jõulujutt

„Ta soovisedel“

Seda võib vaevalt lugeda, et süda ei saaks liigu- tatud selle juures.

Tellida liidult postk. 284. Tallinna

Hind a senti. Suuremal arwul %/o

Endine konservatooriumi professor annab

klaveritunde.

Järel küsida V. Kompassi 20—3. Tallinna.

Lesedoff.

Niina Sacharias

Ingliskeele tunnind.

Lai t. 7—3, Tallinna.

K.-Ü. „Külwaja“ trükk, Keilas.

Hind 15 senti.

